ALŽBĚTA JUNGROVÁ

fotografka

David Macháček / Teoretická bakalářská práce
Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie
Opava 2021

Alžběta Jungrová

fotografka / the photographer

David Macháček /

Teoretická bakalářská práce

Obor: Tvůrčí fotografie

Vedoucí práce: doc. Mgr. Josef Moucha

Oponent: MgA. Mgr. Ondřej Durczak

Slezská univerzita v Opavě

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Institut tvůrčí fotografie

Opava 2021

Abstrakt

Práce popisuje, jak "se zrodila" fotografka Alžběta Jungrová. Text se soustředí na její dětství, rodinné zázemí a prostředí, ve kterém vyrůstala. Je to hledání životních okamžiků, které rozhodovaly o tom, že se Alžběta Jungrová stane respektovanou profesionální fotografkou. Předmětem práce není encyklopedické uspořádání jejího díla, ale je to sledování cesty od dětského přání být fotografkou až k jeho naplnění.

Klíčová slova

Alžběta Jungrová, fotografka, reportáž, fotožurnalismus, média, noviny, střední grafická škola, volná tvorba

Abstract

The work describes how Alžběta Jungrová - the photographer "was born". The text focuses on her childhood, family background and the environment in which she grew up. It is searching for life moments that decided that Alžběta Jungrová would become a respected professional photographer. The subject of the thesis is not encyclopedic referencing of the artist's work, rather it is following the path from a child's desire to be a photographer to its fulfillment..

Keywords

Alžběta Jungrová, photographer, reportage, photojournalism, media, newspaper, graphic school, freelance

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Akademický rok: 2020/2021

Zadávající ústav:	Institut tvůrčí fotografie
Student:	Ing. David Macháček
UČO:	44376
Program:	Filmové, televizní a fotografické umění a nová média
Obor:	Tvůrčí fotografie
Téma práce:	T: Fotografka Alžběta Jungrová
Téma práce anglicky:	T: Photographer Alžběta Jungrová
Zadání:	Fotografka Alžběta Jungrová a tři základní pilíře její tvorby: žurnalistická fotografie, reportážní fotografie a volná a komerční fotografie. Těžiště práce bude především v žurnalistickém fotografickém období Alžběty Junfrové, které formovalo její rukopis i pro pozdější reportážní a komerční práce.
Literatura:	BIRGUS, Vladimír, MLČOCH, Jan: Česká fotografie 20. století. Kant, Praha, 2010. BIELESZOVÁ, Štěpánka: Vladimír Birgus. Fotografie 1972-2014. KANT, Praha 2014. RIŠLINKOVÁ, Helena - LENDELOVÁ, Lucia - POSPĚCH, Tomáš: Česká a slovenská fotografie osmdesátých a devadesátých let 20. století. POSPĚCH, Tomáš (ed.): Česká fotografie 1938–2000 v recenzích, textech, dokumentech. Dost, Hranice 2010. WITTLICH, Filip: Fotografie – přímý svědek?! Fotografický obraz a jeho význam pro historické poznání. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2011. TŘEŠTÍK, Tomáš: Osobnosti současné české reklamní a módní fotografie. ATEMI, Praha 2002. MANCHESTER, William: In Our Time. The World As Seen by Magnum Photographers. W.W. Norton, Londýn, 1989. DEFLEUER, Melvin L. – BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ, Sandra J.: Teorie masové komunikace. Praha: Karolinum, 1996. JUNGROVÁ, Alžběta (fotografie), OPECHVSKY BARTKOVÁ, Alena: Exit. Spolek Trafačka, Praha, 2000. MOUCHA, Josef (text, ed.): 400 ASA Fotografie / 400 ASA Photographs. 400 ASA, Praha 2019.
Vedoucí práce:	doc. Mgr. Josef Moucha
Datum zadání práce:	12. 3. 2021

Souhlasím se zadáním (podpis, datum):

.....
prof. PhDr. Vladimír Birgus
vedoucí ústavu

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně a použil jsem informace a citované zdroje, které uvádím v bibliografických odkazech; a dále informace mi sdělené při osobních setkáních a rozhovorech, které jsou rovněž jako zdroje uvedeny v textu.

Souhlas se zveřejněním

Souhlasím, aby tato bakalářská práce byla zařazena do Univerzitní knihovny Slezské univerzity v Opavě, do knihovny Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a zveřejněna na internetových stránkách Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě.

Poděkování

Vedoucímu této práce doc. Mgr. Josefu Mouchovi děkuji za odborné a současně velmi citlivé vedení, četné konzultace a fundované připomínky.

Za jemná a přitom nesmírně přínosná doporučení ke grafické úpravě náleží poděkování doc. ak. mal. Otakaru Karlasovi.

Alžběta Jungrová, Terezie Kaslová a Tomki Němec zasluhují poděkování za svou vstřícnost a otevřenost, se kterou přistupovali k rozhovorům a k vlastnímu vzpomínání.

A mé ženě Lence i dětem Adéle a Matějovi děkuji za bezbřehou trpělivost, kterou měli a stále mají s mými proměnami nálad, které mě při studiu doprovází.

V Opavě, 30. 7. 2021 David Macháček

Pro grafické zpracování titulní strany byla použita faksimile obálky školních prací Alžběty Jungrové ze Střední průmyslové školy grafické v Hellichově ulici v Praze.

Předmluva 11
Pravidla vyprávění 15
Toto je Alžběta 19
Fotografka, nikoliv pirátka 23
- První snímek (?) 25
- První fotoaparát (?) 26

Dětství s fotografií 33
Tomkiho fotokomora 37
„Grafárna“ 45
- Soubor ZÁTIŠÍ 46
- Soubor PORTRÉT 47
- Soubor NÁDRAŽÍ 51
- Nádraží - hodnocení (1) 60
- Nádraží - hodnocení (2) 60
- Nádraží - hodnocení (3) 60
- Nádraží - hodnocení (4) 61
- Nádraží - hodnocení (5) 62
- Nádraží - hodnocení (6) 63
- Nádraží - hodnocení Alžběty 63

Se skateboardem do novin 67
- Novinářský svět 90. let 67
- Skateboard jako vstupenka 70

Poprvé na stránkách novin 75
MF DNES na konci 90. let 79
- Herbert Slavík o práci redakčních fotografů 80
- Petr Šabata o organizaci redakce a kompetencích 83
- Bohumil Špaček o vedení pražské přílohy MF DNES 85

Kobry a výkopy 91
- Užitečný dril 91

Zrod fotografky v číslech 101
Dvě novinářská období 105
Alžběta: zkušenosti fotoreportérky 109
- Zautomatizovaná expozice 110
- Zvládnutá technická rutina 110
- Novinová fotka není „art“ 111
- Rychlá editace 112
- Respekt k účelu fotografie 113

Závěr 115
Konec je nový začátek... 119

Přílohy 121
Životopisná data 122
Výstavy 123
Autorské katalogy 124
Ocenění 124
Hodnocení souboru NÁDRAŽÍ 125
Seznam použité literatury a pramenů 126
Jmenný rejstřík 127

Předmluva

Alžběta Jungrová je česká fotografka.

Známá fotografka.

Známá fotografům, kurátorům, publiku.

A známá také mně, osobně a už řadu let. Toto předznamenání celé práce považuji za důležité, protože vysvětluje její jazykový styl i strukturu.

Je zavedeným zvykem, že při veřejně publikovaném rozhovoru si autor a zpovídaný vykají, i když v osobním životě si jako přátelé tykají. Jen ve výjimečných případech je tykání zachované i v rozhovoru určenému pro širší publikum. Někdy proto, že formální vykání by působilo až příliš stylizovaně. Tomu by pak často neodpovídal jazyk zpovídaného člověka; obvyklé je v takovém případě přepisovat a editovat interview do spisovného jazyka, nebo alespoň hovorového. Jenže někdy právě nespisovné výrazy a formulace leccos ozřejmí o povaze, temperamentu a osobnosti mluvčího. Z řeči neupravené do formální podoby lze lépe při dalším a opakovaném čtení dohledat jemné nuance a emoce, zkrátka celkový kontext, který se z upraveného rozhovoru vytrácí. Obzvlášť to platí u extrovertů a lidí se silným prožíváním emocí. A právě taková Alžběta Jungrová je.

S Alžbětou si tykám od chvíle, kdy jsme se poznali. Ona jako fotografující novinářka pro Hospodářské noviny, já jako píšící novinář. Je to už osmnáct let. Vykání by proto bylo pro potřeby této práce velmi předstírané. Známe se za tu dobu dobře, ale

není to důvěrnost, která by snad mohla této práci škodit tím, že by sváděla k potlačování a zamlčování nepohodlných věcí na straně jedné a neúměrném vyzdvihování věcí jiných na straně druhé. Je to známost, která - alespoň věřím - poskytla pro sbírání informací mnohem větší otevřenost, než je tomu u běžných novinářských rozhovorů nebo sestavování autorských profilů. Proto budou jak jednotlivé citace Alžběty Jungrové, tak i celé pasáže z osobních rozhovorů ponechané v této práci v maximálně možné autentické podobě - s tykáním, průběžným řečnickým oslovováním, s výrazy hovorovými, slangovými i nespisovnými. Není to editační ledabylost ani lenost, ale naopak snaha uchovat maximální autenticitu, i třeba proto, že práce může v budoucnosti posloužit jako zdroj či pramen pro další autory. A jakékoliv parafrázování výroků již zakládá na možné, i když neúmyslné a nechtěné, odchylky do původního významu.

I když je pro poděkování v akademické práci určené jiné místo, musím právě tady poděkovat ještě jednou všem zkušeným pedagogům ITF, kteří mě jemným směřováním a trpělivým vysvětlováním odradili od vypracování komplexní monografie Alžběty Jungrové. Její fotografický život by dokázal stránky naplnit měrou vrchovatou, jenže hrozilo nebezpečí, že jako studentská práce vznikne převážně encyklopedický katalog, soupis výstav a ukázky publikovaných snímků, doplněný o základní životopisné údaje. Zřejmě by vznikla práce, kterou by bylo možné obhájit, ale byla by to jedna z mnoha. Psal by ji student, byť v pokročilém věku, který teprve svět fotografie a umění poznává a sbírá zkušenosti i nadhled k tomu, aby mohl něčí dílo uspořádat a hlavně zasadit do potřebného kontextu.

Místo toho se ve školních konzultacích objevovala doporučení, abych zužitkoval zkušenosti, které už mám:

- Že jsem začínal v českých médiích pracovat jako novinář ve stejné době, kdy začínala jako novinářská fotografka i Alžběta Jungrová.
- Že jsme oba prošli stejnými redakcemi a že jsme i nějaký čas pracovali společně.
- Že mám jako novinářský insider hlubší vhled do toho, jak na přelomu tisíciletí české redakce fungovaly a jak se v nich tehdy pracovalo s fotografií.
- A také ať zkusím zužitkovat to, že se dobře znám s lidmi z Alžbětina okolí i její rodiny.

Proto jsem se rozhodl zpracovat v této bakalářské práci podrobněji to, co se obvykle v klasických monografiích vejde do několika vět či v lepším případě odstavců: To, jak se Alžběta Jungrová stala fotografkou a jak získala svou první placenou fotografickou práci v novinách. V jakém prostředí vyrůstala a co ji mohlo formovat. Jsem přesvědčený, že takové poznání člověka pak později umožní i citlivější chápání jeho fotografického díla a přesnější interpretování.

Vědomě jsem poodstoupil od zavedeného stylu a struktury bakalářských prací a zrod Alžběty Jungrové fotografkou píšu jako příběh.

Je to pokus sestavit snad čtivou mozaiku, kde se z drobnějších detailů vytváří obraz člověka. V tomto případě nikoliv encyklopedie, nikoliv portfolio, ale příběh o tom, jak se Alžběta Jungrová stala fotografkou.

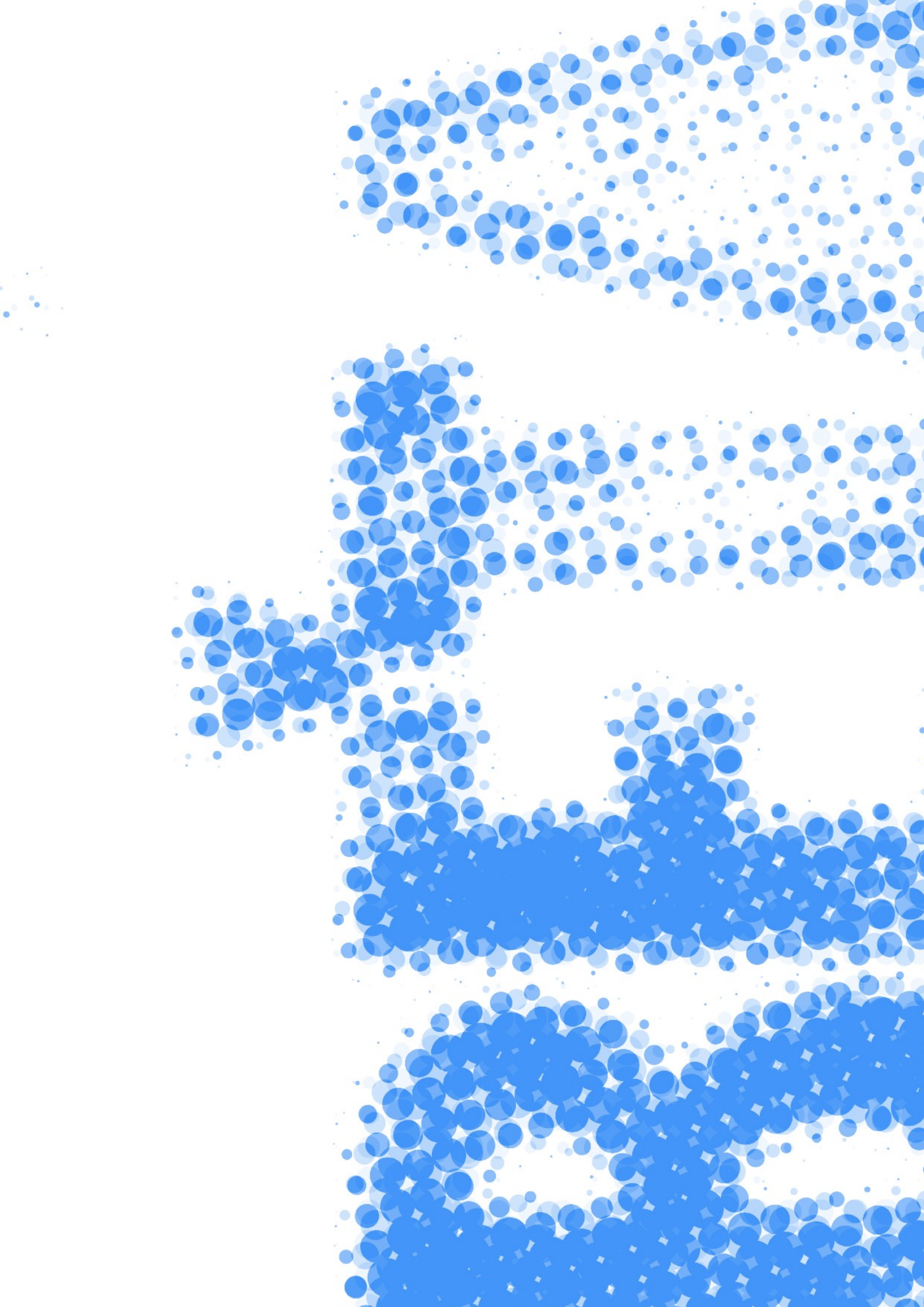

Pravidla vyprávění

Úvod bakalářské práce má obsahovat popis toho, jak bude text strukturovaný, jaké metody bude používat a jak v ní bude nakládáno s pojmy a terminologií. Pro zvolený styl zpracování jsem proto stanovil tato pravidla vyprávění příběhu:

- Přísně chronologická stavba textu by sice mohla být literárněji čtivá, ale pro potřeby této práce by nebyla dostatečně přehledná a čtenáři srozumitelná. Například proto, že by některé věci bylo potřeba „zamlčovat“, neboť se stanou později. Pro základní seznámení se s Alžbětou a její dosavadní kariérou bude proto hned v úvodu zařazené její stručné představení shrnující celou její kariéru. Teprve poté začne postupné odkrývání toho, jak se ze školačky stala profesionální fotografka.

- Pro příjemnější a přirozenější čtení bude v dalším textu častěji používáno pouze křestní jméno Alžběta, kromě jiného i proto, že právě tak o ní mluvili lidé z jejího okolí. Používání celého jména i s příjmením by v některých pasážích působilo příliš oficiálně a neosobně. Přitom právě osobní vzpomínky tvoří základ příběhu.

- U výpovědí zpovídaných lidí budou v maximálně přijatelné míře ponechány hovorové výrazy, slangová označení například fotografického vybavení či pojmenování reálií, jako je například název školy nebo pracovní prostředí a postupy v novinách. Správné

výrazy budou uvedeny v přidaných poznámkách. Přepisování do oficiálního pojmenování a spisovných tvarů by narušilo autenticitu specifického prostředí, kterým redakce i svět fotografické komunity jsou.

- Práce obsáhne období od dětství Alžběty Jungrové až po její první profesionální fotografické angažmá. Okamžik, kdy začala být za své fotografie pravidelně odměňovaná v redakci Mladé fronty Dnes, je tím bodem, který stvrzuje, že se Alžběta stala fotografkou; alespoň pro potřeby této práce.
- Rozboru jejího celého dosavadního díla a zasazení do společenského i uměleckého kontextu se bude věnovat, samozřejmě za předpokladu dalšího úspěšného studia, navazující diplomová práce.

-

Toto je Alžběta

„Alžběta Jungrová (1978) začala fotografovat na základní škole, vystudovala Střední průmyslovou školu grafickou v Hellichově ulici. Poté pracovala pro deník MF Dnes a pro redakce Hospodářských a Lidových novin. V Letech 2000 až 2002 žila v USA a Londýně.

Za základ své tvorby považuje žánry dokumentu a reportáže, neboť ji zajímají životy a osudy současníků. Za svými náměty cestovala do nejrůznějších koutů světa a často fotografovala v mezních situacích.

Mimo jiné obdržela za reportáž o drogách na afghánsko-pákistánských hranicích čestné uznání Czech Press Photo, za sérii snímků o dětech pracujících v cihelně v pákistánském Péšávaru a za fotografie z barmského uprchlického tábora v Bangladéši cenu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.

V současnosti působí ve svobodném povolání, zastupuje ji jedna z nejprestižnějších agentur v oboru komerční fotografie 4D Photo. Pracuje na několika dokumentárních projektech a na zakázku vytváří dokumentární fotografie, reklamy, portréty.

Ve volné tvorbě nyní zkoumá a vizualizuje téma lidských emocí a hledání hranic v sobě samé, ať již klasickou fotografickou formou, koláží, či video-projekcí.

Je jednou ze zakládajících členů skupiny 400ASA.“[1]

---

1 JUNGROVÁ, Alžběta a Alena OCHEPOVSKY BARTKOVÁ. Alžběta Jungrová: exit. Přeložil Phil JONES. [Praha]: Spolek Trafačka, 2020. ISBN 978-80-907418-5-0.

Takto představuje Alžbětu Jungrovou kurátorka Alena Ochepovsky Bartková v katalogu vydaném k výstavě Exit uspořádané v pražské Trafo Gallery na počátku roku 2020. Prakticky identický medailon byl použitý také o rok dříve při společné výstavě skupiny 400ASA v prostorách Národní galerie ve Veletržním paláci v Praze. Celý tu je citovaný proto, aby bylo zřejmé, jaký prostor je věnovaný kariéře „po novinách“ a jaký „zrodu profesionální fotografky“. Pět odstavců proti jednomu, 971 znaků proti 210. To ale není myšleno jako kritika! Je to pouze upozornění na přirozenou věc, že zajímavější je současnost a ne tak dávná minulost již zkušené a známé fotografky, než popis úplných začátků. Tato práce se pokusí se popsat, co se skrývá za prvními třemi větami autorčina aktuálního profesního medailonu:

- Alžběta Jungrová (1978) začala fotografovat na základní škole.
- Vystudovala Střední průmyslovou školu grafickou v Hellichově ulici.
- Poté pracovala pro deník MF Dnes a pro redakce Hospodářských a Lidových novin.

Do obrazové řeči je záměr této práce znázorněný na následující straně. Ve zkratce tu je zachycená dosavadní fotografická kariéra Alžběty Jungrové - od prvního vědomého fotografování 90. letech minulého století, přes období novinářské fotoreportérky na začátku třetího tisíciletí, až po reportážní cesty a současnou volnou tvorbu. A tato práce chce podrobněji popsat, co vše se v Alžbětině životě přihodilo až do chvíle, kdy se stala fotografkou, které může za sebou nechávat právě takovou stopu.

90‘

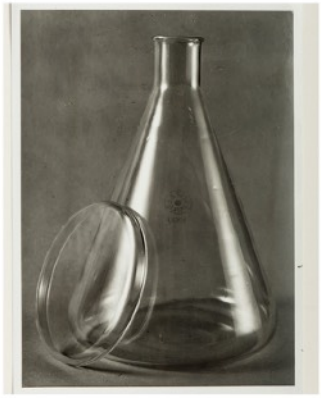

00‘

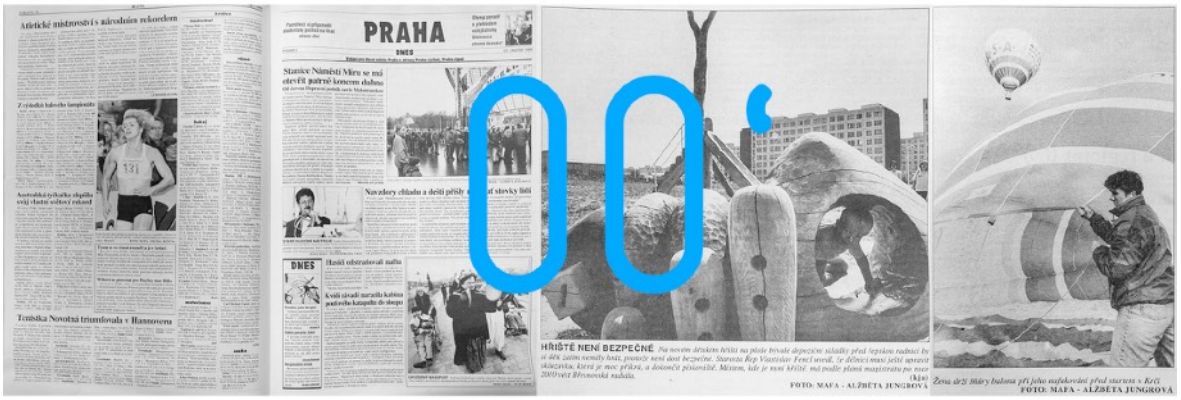
Atletické mistrovství s národním rekordem
Tenistka Novotná triumfovala v Hannoveru
PRAHA
DNES
Stanice Náměstí Míru se má otevřít patrně koncem dubna
Navzdory chladu a dešti přišly
DNES
Ruská ostrahovali naftu
Kvůli útoku narazila kabina
HŘIŠTĚ NENÍ BEZPEČNÉ
FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ
FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

20‘

Fotografka, nikoliv pirátka

Na své úplné začátky byla Alžběta Jungrová dotazovaná několikrát a odpovědi byly podle poskytnutého prostoru a redaktorských a editorských úprav obsahově prakticky totožné: Zmínka o předškolním dětském snu být pirátkou a v první třídě rozhodnutí být jednou fotografka jako babička, která jí také za vysvědčení na konci první třídy koupila první fotoaparát.

Stejně o svých úplně prvních začátcích mluvila také v rozhovoru pro tuto bakalářskou práci:

> *„Že budu fotografka a že se tím chci živit, to jsem věděla už od první třídy a vůbec jsem o tom nepochybovala. Než jsem začala chodit do školy, tak jsem chtěla být pirát. To mi poradili bráchové, že to je super zaměstnání, že nebudu muset moc makat, že budu cestovat a budu jezdit po moři a že to bude super. Ale na konci první třídy zasáhla do mých plánů babička, která sama byla fotografka a vystudoval grafickou školu v Hellichovce[2], což mi samozřejmě tehdy ale ještě nic neříkalo. Ale babička mi za vysvědčení na konci první třídy koupila můj první fotoaparát. Takže od pirátství k dráze fotografky mě nasměrovala babička.“[3]*

[2] Střední průmyslová školu grafická v Hellichově ulici v Praze

[3] JUNGROVÁ, Alžběta, fotografka [ústní sdělení]. Praha, 18. 11. 2019.

Silný vliv Alžbětiny babičky (a své matky) Evy Bienertové, rozené Peroutkové, potvrzuje v osobním rozhovoru také Terezie Kaslová, matka Alžběty Jungrové. Rozhovory s ní i s Alžbětou byly vedeny odděleně, v jiné dny a na jiných místech a o jejich obsahu se mezi sebou navzájem neinformovaly. Vyhověly tak prosbě, aby jejich vzpomínání na stejné věci nebylo ovlivněné vzájemným upřesňováním a doplňováním individuálních vzpomínek.

> *„Alžběta se narodila v roce 1978 a vyrůstala jako asi většina děti v té době. Nemyslím si, že by ji rodinné prostředí už od mala formovalo výrazně jinak, než tomu bylo v jiných rodinách. Možná, na rozdíl od svých vrstevníků, měla kolem sebe víc kulturní inspirace. Chodili jsme na výstavy, do divadel, ale neřekla bych, že by to bylo něco extrémního. Asi toho bylo víc než v jiných rodinách, ale nenutila jsem ji k tomu.“*[4]

Pozornost zasluhuje i rozdílné přisuzování vlivu širšího rodinného kruhu, byť to jsou rozdíly přirozené a do jisté míry i předem očekávané. Pro Alžbětu jako sedmileté dítě bylo důležité ve vzpomínkách to hmatatelné naplnění dětské touhy mít fotoaparát, tak její matka přidává i zhodnocení toho, co se mohlo v rodině přenášet jako nehmotné dědictví po jejím dědovi, Ferdinandu Peroutkovi:

> *„ Můj dědeček Ferdinand Peroutka sám fotograf nebyl, ale své vidění světa vyjadřoval vytříbeným psaním a podle mě i to jsou věci, které se přenáší do dalších generací v rodině*

---

4 KASLOVÁ, Terezie, matka Alžběty Jungrové [ústní sdělení]. Praha, 26. 11. 2019.

a je to zapsané v našich genech a u někoho se to pak projeví. u Alžběty se to myslím stalo. A určitě tam musí být po mojí mámě, Evě Bienertové, která byla dcerou Ferdinanda Peroutky. A jsem si jistá, že Alžběta z ní, tedy ze své babičky, má hodně z jejích genů. Ona sama studovala grafickou školu v Hellichově ulici, jejím učitelem byl Jaromír Funke. Sice se potom fotografování nemohla věnovat, protože přišla válka a po ní komunismus, ale byla to ona, kdo Alžbětě koupil první foťák a podporovala ji u jejích prvních fotografických pokusů."[5]

První snímek (?)

Za svoji úplně první fotografii označuje Alžběta snímek, který pořídila ve svých čtyřech letech:

„Babička mi dala ve Světlé nad Sázavou do ruky foťák. Já si samozřejmě nepamatuju tuhle příhodu, ale vím z vyprávění, že jsem tenkrát fotila babičku s dědou, jak sedí na vlakové zastávce. Fotka je to tragická. Je tam půlka mého dědy, pak je tam kousek babičky a pak nějaké křoví. Babička tu fotku nechala zvětšit a dostala jsem ji o mnoho let později na památku. Abych měla na co vzpomínat, až

[5] KASLOVÁ, Terezie, matka Alžběty Jungrové [ústní sdělení]. Praha, 26. 11. 2019.

budu slavná. Doufám, že tuhle fotku nikdo kromě mojí rodiny nikdy neuvidí.“[6]

A jak Alžběta v rozhovoru před 14 lety, tak se také stalo a svoji první fotografii neuvolnila ani pro tuto práci.

První fotoaparát (?)

Pokud by se měl tedy určit, s jistou mírou symboliky, okamžik, který odstartoval fotografickou kariéru Alžběty Jungrové, bude vhodnější za takový den označit 28. červen roku 1985. To byl pátek, poslední den školního roku, kdy se dětem ve školách předávalo vysvědčení. Alžbětě bylo tehdy 7 let a dva měsíce a se svojí babičkou Evou Bienertovou šly za vysvědčení koupit první fotoaparát. Alžběta o tomto momentu mluvila v prvním rozhovoru, popsala ho i její máma a Alžběta se k němu s dalším zpřesněním sama vrátila po více než roce i ve druhém rozhovoru:

Eva Bienertová (Peroutková)
foto: geni.com – Martin Dostál

„Moje úplně první focení bylo v sedmi letech (rok 1985), kdy jsem dostala od babičky foťák. Ten mi babička koupila v obchodním domě Máj, kde tenkrát prodávali dva foťáky. Jeden levnější a jeden dražší. A tenhle stál něco přes 100 korun, byl myslím nějaký ruský, ale už si opravdu nepamatuju, jak se jmenoval. Tam bylo prostě hory, postavička, obličejíček, tam sis ostření nastavoval takhle od oka, zkrátka šílený. To se snad ani nedá počítat jako foťák. Ale já jsem si ho přála, chtěla jsem fotit. A dostala jsem ho za vysvědčení. Pak už to jelo.

---

[6] BENEŠOVSKÁ, Jana. Osobnost na cestě. Travel digest: časopis o cestování. Praha: Atemi, 3. 10. 2007, strana 68. ISSN 1801-5417.

Dlouho, celou základní školu jsem měla nějaké takové foťáky. Pak nějaký známí po revoluci přivezli kinofilmový Pentax, který jsme dostali jako rodina, ale přesný typ si už nevybavím. A když jsem nastoupila na grafárnu na Hellichovku[7], tak jsem měla svůj první Nikon FM2."[8]

Mohlo by samozřejmě zůstat jen u této osobní poznámky o prvním fotoaparátu. Jak později vyplynulo z dalších vzpomínek na to, co mohlo ovlivnit cestu Alžběty k profesionální fotografii, tak nic nenasvědčovalo tomu, že by to byl právě tento konkrétní přístroj, třeba tím, že by Alžběta postupně fotografovala novějšími a propracovanějšími modely téže značky.

Byla by ovšem také škoda ponechat tento detail nevyužitý; už jen proto, že pátrání po konkrétním fotoaparátu v drobných detailech vykreslí, jaká byla tehdejší doba, co bylo dostupného pro normální rodiny a úplné začátky, zkrátka co bylo tehdy „spotřebním fotografickým zbožím." A zároveň poslouží i jako drobná ilustrace toho, jak mohou být vzpomínky na dětství staré více než 30 let občas klamavé.

---

[7] Střední průmyslová školu grafická v Hellichově ulici v Praze

[8] JUNGROVÁ, Alžběta, fotografka [ústní sdělení]. Praha, 8. 3. 2021.

Toto je shrnutí konkrétních informací, které Alžběta postupně o svém prvním fotoaparátu uvedla:

- V Československé socialistické republice byl koupený v roce 1985.
- Na objektivu byla stupnice pro potřeby ostření vyznačená piktogramy.
- Fotoaparát stál 103,50 Kčs.
- Přístroj byl vyrobený v Sovětském svazu.

fotoaparát Smena 8M

S těmito základními indiciemi jsem se obrátil na provozovatele bazarů s fotografickým vybavením a na sběratele starých přístrojů a požádal je o vytipování přístrojů, které by mohly tyto vlastnosti splňovat.

„Dle popisu se může jednat o fotoaparát Vilia nebo Smena 8M. Oba mají na objektivu metrovou stupnici a zmíněné piktogramy pro usnadnění ostření pro amatéry. Tento typ ostření využívalo samozřejmě více fotoaparátů, takže se může jednat i o jiný model," uvedl František Krejčí z oddělení použitého zboží z Centra FotoŠkoda.

fotoaparát Vilia

„Domnívám se, že nejspíš šlo o sovětský fotoaparát Smena, verze 8M. Mohlo ale také jít o podobný přístroj s názvem Vilia, ten by také popisu Alžběty Jungrové odpovídal," měl stejný odhad Radovan Pavlišta z firmy Analogue store s.r.o.

K fotoaparátu Smena se přiklání rovněž Robin Malátek za bazarového oddělení obchodu Megapixel.

Materiálovému provedení i použití piktogramů skutečně odpovídají oba zmiňované přístroje a v roce 1985 se vyráběly.

Přístroj Smena 8M se vyráběl mezi roky 1970 až 1995 v sovětském závodu LOMO, což je zkratka pro Leningradskoje Optiko - Mechaničeskoje Objediněnie. Měl pevný objektiv Lomo Triplet T-43 40/4.0 s mechanickou závěrkouz závěrka od 1/15 do 1/250. Byl to přístroj na kinofilm 35 milimetrů. Jeho výroba skončila až s rozpadem Sovětského svazu a celkem se těchto jednoduchých přístrojů vyrobilo 21 milionů kusů. V roce 1985 se v Sovětské svazu prodával za 15 rublů.

fotoaparát Smena 8M – detail objektivu

Fotoaparát Vilia se vyráběl v běloruském Minsku v továrně BeLomo od roku 1973 do roku 1986, měl pevný objektiv Triplet 69-3 4/40 a byl to rovněž přístroj na standardní kinofilm. V roce 1985 se v Sovětské svazu prodával za 23 rublů.

Po připomenutí pomocí obrázků obou přístrojů Alžběta uvedla, že Vilia je přístroj *„příliš designový“* a že ten ona neměla. Také jeho cena ze sovětského trhu naznačuje, že Vilia nemohl být fotoaparát koupený v obchodním domě Máj za 103,50 Kčs. Jak už bylo uvedeno, přístroj Vilia se prodával za 23 rublů, Smena 8M byla ve stejné době o 8 rublů levnější, stála 15 rublů. Tehdejší kurz rublu k československé koruně byl přibližně 1:8, takže v přepočtu vycházely - čistě teoreticky - ceny takto: Vilia 184,- Kčs a Smena 8M 120,- Kčs. Je to ale jen mechanický přepočet pro orientaci, ve skutečnosti se za takové ceny u nás ani jeden z přístrojů neprodával. V československých obchodech měla Smena 8M zaokrouhlenou cenu 300 Kčs. Pokud by se ze vzpomínek Alžběty Jungrové vyškrtl údaj o ceně, Smena 8M by ostatní podmínky splňovala.

fotoaparát Vilia – detail objektivu

Sběratel starých analogových fotopřístrojů Miroslav Miki, rovněž na to, že za cenu, kterou zmiňuje Alžběta, se Smena 8M v Československu neprodávala. *„Už nad tím třetí den přemýšlím.*

fotoaparát Corina

Smena to nebude, ta stála v 80. letech 300,- Kčs. Něco podobného je i Vilia. Já bych to odhadoval na fotoaparát Corina (Druopta Praha). Ten se prodával za 130,- Kčs. V doprodeji mohl stát i méně. Na fotoaparátu byl pro zaostření graficky vyznačen portrét, skupina a krajina.“

Fotoaparát Corina vyráběla Druopta Praha od roku 1967 postupně ve třech inovovaných řadách. Výroba však byla ukončena už v roce 1980, tedy o pět let dříve, než ho měla babička Alžbětě koupit; možný ale skutečně byl doprodej velkého množství kusů vyrobených v druhé modelové řadě.

Vzpomínkám Alžběty by odpovídala (přibližně) cena, piktogramy pro ostření i nastavení expozice, jednoduché ovládání a rovněž materiálové a řemeslné provedení velmi podobné sovětským fotoaparátům Smena a Vilia, tedy tvrdý plast bez precizního zabroušení a lehká konstrukce bez jemné mechaniky. Corina byl ale na rozdíl od nich fotoaparát na svitkový film 6x6, nikoliv na kinofilm.

Jaký přístroj tedy babička Eva Bienertová vnučce Alžbětě za vysvědčení v červnu 1985 koupila, zůstává bohužel neurčené. Zda se vzpomínkám více blížila Smena nebo Corina, nedokázala Alžběta už zpětně rozhodnout:

> *„To ti už víc nepomůžu, já byla tehdy sedmiletá holka, takže si to vážně nepamatuju.“*

A v rodinném archivu se nepodařilo dohledat ani fotografie, které Alžběta jako školačka na konci 80. let prvním fotoaparátem pořídila. *„Naše rodina na tohle zrovna moc není, aby takové věci všechny pečlivě schovávala a opečovávala,“* uvedla ke snímkům z Alžbětina dětství její matka.

Dětství s fotografií

S dobou, kdy chodila na základní školu, si Alžběta nespojuje žádné silné inspirační momenty, ani cílené zdokonalování se ve fotografování.

> *„Tím, jak jsem fotila úplně odmala, tak jsem nikdy neprožívala takové to vědomé učení se. Je to učení se z chyb, které jsi udělal předtím. Nejprve to je snaha vůbec něco zaznamenat. Potom zaznamenat právě to, co si přeješ. A v další fázi to už může i vypadat tak, jak to chceš ty.“*[9]

Zcela bez tréninku ale Alžběta nebyla, jak dodává její matka:

> *„Chodila na kreslení. Protože na tom bylo vidět, že ji to baví. Nedokážu posoudit, jak dalece to uměla, ale na výtvarku chodila a chodila tam ráda. Já jsem děti k ničemu nenutila, kromě jedné věci. Chtěla jsem, aby četly, protože oni už jsou generace, pro kterou to není úplně přirozené.“*[10]

Ani zpětně obě nijak nezveličují vliv Alžbětiny babičky Evy Bienertové; nevytváří se „rodinná legenda“, že by babička vědomě vychovávala ve fotografování svoji následovnici. Alžbětu podporovala, ale osobní lekce jí nedávala. A jak už bylo zmíněno dříve, pod dobu, kdy Alžběta chodila na základní školu,

---

[9] JUNGROVÁ, Alžběta, fotografka [ústní sdělení]. Praha, 18. 11. 2019.

[10] KASLOVÁ, Terezie, matka Alžběty Jungrové [ústní sdělení]. Praha, 26. 11. 2019.

což bylo v letech 1984 až 1993, vystřídala několik jednoduchých fotoaparátů na kinofilm.

Větší zlom pro její budoucí kariéru byl listopad 1989 a jím odstartovaná změna společenských poměrů. Její matka Terezie Kaslová nastoupila jako novinářka do redakce znovuobnovených Lidových novin:

> *„Alžběta tam za mnou chodila s aktovkou ze školy, bylo to pro ni přirozené prostředí. Tím ale v žádném případě nemyslím, že by ji to nějak programově formovalo k budoucí fotožurnalistice. Vstřebávala to podle mě jen podvědomě, ona prostě chodila za školy za mámou a v redakci si psala úkoly nebo si malovala.“*[11]

Sama Alžběta k dětství a základní škole své vlastní vzpomínky nepřidává:

> *„Co asi tak konkrétního si můžeš z těch dětských let pamatovat? Prostě normální dětství a škola. Za mámou jsem chodila, ale to je asi tak všechno, co k tomu teď řeknu. Rozhodně to nebylo tak, že bych si tam jako dvanáctiletá holka říkala, že přesně tohle chci s foťákem dělat.“*[12]

---

[11] KASLOVÁ, Terezie, matka Alžběty Jungrové [ústní sdělení]. Praha, 26. 11. 2019.

[12] JUNGROVÁ (2021)

Tomkiho fotokomora

Důležité, i když v počátku nepřímo, ale bylo, že se Terezie Kaslová potkala v redakci Lidových novin s fotografem Janem Mihaličkem. Na několik dalších let se z nich stali i životní partneři, a to právě v v období, kdy Alžběta Jungrová končila základní školu a rozhodovala se o dalším pokračování.

> *„ Když bylo Alžbětě zhruba čtrnáct[13], tak jsem chodila s fotografem Honzou Mihaličkem. A jeho velký kamarád byl Tomki Němec, další fotograf, který k nám za Honzou chodil.“[14]*

Právě seznámení se s Tomki Němcem se zpětně ukazuje jako jeden z důležitých okamžiků pro další fotografickou budoucnost Alžběty. Získala díky němu nejen své první samostatné technické zázemí pro fotografování na film, ale také psychologickou oporu. Nebyl jejím učitelem nebo mentorem v tom smyslu, jak tyto role vnímáme dnes, pomáhal jí tím, že její fotografování respektoval a nezpochybňoval ho. Tak to shrnula Alžbětina matka, která z osobních důvodů chtěla zůstat právě u tohoto stručného vyjádření bez dalších podrobností:

> *„Honza Mihalíček, tak ten ji... ne že by ji úplně srážel. Oni měli mezi sebou dobrý vztah. Ale myslím, že jí mnohem víc pomohl Tomki Němec, který jí půjčoval svoji fotokomoru a naučil ji něco. A taky se nad ni, i když je starší, nevyvyšoval. Ten jí rozhodně pomohl víc.*

---

[13] tedy rok 1992, ve kterém Alžběta končila povinnou školní docházku v 8. třídě základní školy

[14] KASLOVÁ (2019)

> *Ale myslím, že kdyby v ní něco pro to focení nebylo, tak by jí nepomohlo ani to, že vyvolávala v komoře Tomkiho Němce. To, že si obujete na chvíli něčí boty, vám ještě nepomůže v jeho vidění světa. "*[15]

Jak ukáže další text, bylo seznámení se Alžběty a Tomkiho skutečně důležitý mezník pro další Alžbětinu kariéru. Proto oba dostali v osobních rozhovorech větší prostor, aby toto období popsali sami. I v tomto případě platilo, že neměli informace o tom, jak odpovídal ten druhý, co zmiňoval a na co kladl důraz.

Takto odpovídala Alžběta Jungrová:

> *„Byla jsem pro ně holka, ze které si samozřejmě dělali legraci. Tomki je o patnáct let starší než já, Honza Mihaliček o třináct. Mně bylo čtrnáct, jim dvacet devět a dvacet sedm, takže jsem jim musela přijít v řadě věcí opravdu vtipná. Ale u Tomkiho jsem se učila zvětšovat v jeho komoře. Když jsem potřebovala nazvětšovat na přijímačky na grafárnu16, tak to jsem dělala u Tomkiho. Ale když jsem chtěla pomoct s výběrem těch fotek na přijímačky, tak mi s tím kluci nepomohli. Řekli, že tohle se musím naučit sama, že je to na mně. Takže to byla taková škola-neškola. Jen jemné směřování a víc technická pomoc od Tomkiho."*[17]

A toto jsou vzpomínky Tomkiho Němce na stejné období:

---

[15] KASLOVÁ (2019)

[16] „grafárna" - Střední průmyslová škola grafická, Praha 1, Hellichova 22

[17] JUNGROVÁ (2019)

„Terezie (Kaslová) a Honza (Mihaliček), spolu žili v bytě v Belgické ulici. Ten byl nad poštou, na rohu v 1. patře a tam jsem k nim chodil domů. To bylo kolem roku 1992, když Alžbětě bylo kolem čtrnácti nebo patnácti let. Obvykle jsme seděli jsme v kuchyni a většinou jsme dost řešili fotografickou techniku. Takové ty věčné úvahy, jestli právě tenhle objektiv je dost dobrej a jaké ohnisko a tak dále. A ta Alžběta občas stála za náma v tý kuchyni a tak jako poslouchala. Ale ona se vůbec do ničeho nezapojila. Prostě adolescentní dítě, holka, ještě ne žena, která asi úplně přesně neví, o čem se bavíme. Dál si jenom pamatuju, že jsem jí dal klíče od svojí fotokomory, kterou jsem měl ve Slovinské ulici ve Vršovicích a kde jsem měl na tu dobu profesionální vybavení. Tam pak Bětka mohla kdykoli přijít, protože později už měla klíče a nemusela si pro ně ke mně pokaždé chodit. Jediný, co jsem říkal, bylo: Nekuř mi v tý komoře! Jenže ona tam stejně kouřila, což ale já ostatně taky. Jen jsem ji poučoval, že není dobrý, aby kouřila u zvětšováku, že to vytváří ten kouř, mlhu a pak to není dostatečně kontrastní. Jinak jsem jí do ničeho nemluvil, fotky si tam zvětšovala sama, jen výjimečně jsem jí možná s něčím poradil, ale toho bylo skutečně málo. Na mě opravdu vždycky působila spíš tiše a plaše. Stála v koutě a moc nemluvila, takový až stydlivý děvče. A pro mě to bylo velký překvapení, když jsem pak po mnoha letech

viděl nějaký věci z jejích reportážních cest po světě.“[18]

Fotokomora Tomkiho Němce se tak stala mezi roky 1992 (konec základní školy) a 1994 (úspěšné složení talentových a přijímacích zkoušek na Střední průmyslovou školu grafickou v Hellichově ulici) klíčovým místem pro start fotografické kariéry Alžběty Jungrové. Sem se vracela po vyučování v prvním ročníku gymnázia, kam nastoupila po základní škole, aby si tu připravila soubor fotografií na přijímací zkoušky na střední grafickou školu. Tady si na vlastních fotografiích zkoušela to, co jí k fotografování říkal tehdejší přítel její matky fotograf Jan Mihaliček:

„Honza se mi snažil vštěpovat, že všechno mám fotit padesátkou (objektiv s pevnou ohniskovou vzdáleností 50mm), protože když se naučím fotit s padesátkou, tak už budu umět fotit s každým objektivem a bude to vypadat líp. V tomhle měl myslím pravdu, ta padesátka je těžká. A tím, že je to realita, že je to ten úhel a obraz, který vidíme okem, tak každé pozdější zkreslení reality nám pomůže, aby výsledek byl zajímavější, protože to bude na pohled nezvyklé a neokoukané. Ale pokud se naučíš dělat to zajímavý už padesátkou, tak máš vyhráno. Tím moje veškeré vzpomínky na focení před nástupem na grafárnu končí. Z toho věku kolem dvanácti nebo čtrnácti let si toho člověk stejně pro dospělý život zase tak moc nepamatuje. Dětství je v tomhle hodně subjektivní, jsi ovlivněný tím, co ti někdo později k tvému dětství dopoví, nebo co zpětně

[18] NĚMEC, Tomki, fotograf [ústní sdělení]. Praha, 6. 2. 2020

> *vysleduješ z fotografií z té doby. Myslím si, že ta silná paměť funguje nějakým způsobem až později."*[19]

Ve fotokomoře Tomkiho Němce si Alžběta také připravila rovněž fotografii k přijímacím zkouškám na střední grafickou školu, o které mluví v rozhovoru z roku 2007:

> *„Vznikla při návštěvě Billa Clintona v České republice. Vyfotila jsem dělníky na lešení, jak stojí a čekají na prezidenta. Fotka byla dobrá. Kompozičně i světelně... Bylo mi tenkrát třináct a s fotkou dělníků jsem o něco později šla na přijímačky na Střední grafickou školu v Praze."*[20]

Pro publikování v této práci se bohužel nepodařilo fotografii získat, ale zmínka o ní je důležitá ještě z jiného důvodu. Ilustruje nepřesnost osobních vzpomínek a také nebezpeční přejímání publikovaných informací, jako jsou například rozhovory nebo citace v médiích, bez důkladné kontroly.

Bill Clinton navštívil Prahu jako prezident USA 11. a 12. ledna 1994. Protože se Alžběta Jungrová narodila 18. dubna 1978, bylo jí v době Clintonovy návštěvy necelých 16 let (přesně 15 let a 9 měsíců) a tudíž jí při fotografování Clintona nemohlo být 13 let, jak odpověděla v rozhovoru. Redaktorka bohužel tuto nepřesnost neopravila a tak je tato Alžbětina vzpomínka uchovávána v elektronickém archivu i s touto chybou.

Pro přijímací zkoušky snímek použít mohla. Alžběta nastupovala do prvního ročníku grafické školy v září 1994 (školní rok 1994 -

---

[19] JUNGROVÁ (2019)

[20] BENEŠOVSKÁ, Jana. Osobnost na cestě. Travel digest: časopis o cestování. Praha: Atemi, 3. 10. 2007, strana 68. ISSN 1801-5417.

1995, třída F1) a přijímací zkouška se konala na jaře 1994, tedy skutečně po Clintonově návštěvě.

Poznámka na okraj: Podobných nepřesností, byť drobných, se bohužel objevuje v textech o Alžbětě Jungrové publikovaných v českých médiích víc a mají-li být využívány jako zdroje pro další práci, je nutná jejich důkladná kontrola a nelze se na ně spoléhat jako na ověřené. Ostatně v právě citovaném rozhovoru je i další zavádějící údaj, kdy v pokládané otázce autorka říká: „Začala jste fotit díky babičce, která vám dala k narozeninám fotoaparát. Kdy jste vyfotila první fotku?“ První vlastní fotoaparát, jak už víme, ale Alžběta nedostala od babičky k narozeninám, které má v dubnu, ale o zhruba čtvrt roku později jako odměnu za vysvědčení z první třídy základní školy. I proto staví tato práce na vlastních informacích a osobních rozhovorech, byť některé motivy lze samozřejmě dohledat v již publikovaných rozhovorech. Pro navýšení počtu odkazů a citací by je jistě bylo možné využívat, ovšem bez přidané hodnoty pro tuto práci.

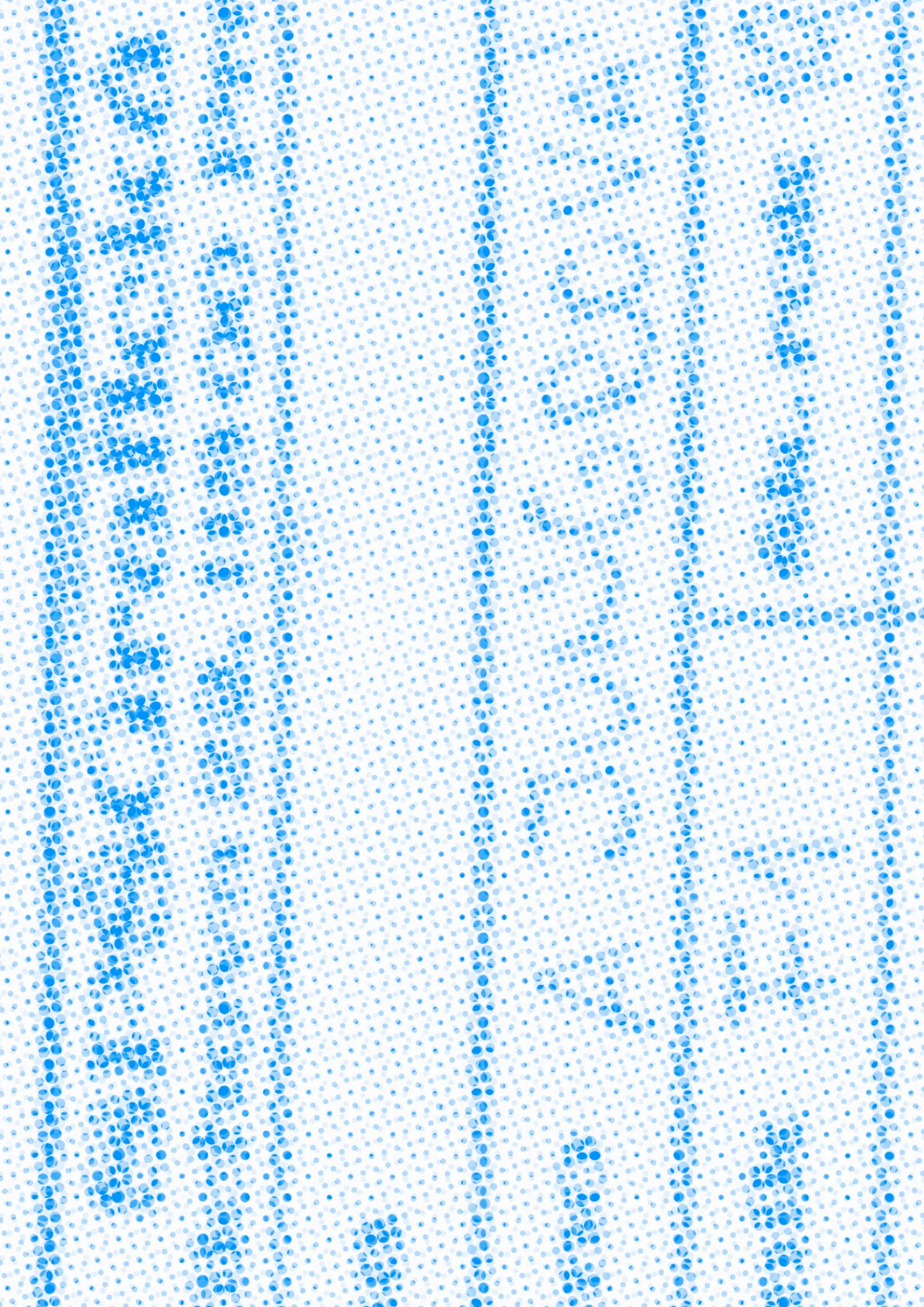

„Grafárna“

Přijímací zkoušky na grafickou školu Alžběta úspěšně složila a v září 1994 nastoupila do prvního ročníku do třídy F1. Bohužel není možné doložit, jaký byl v průběhu školy její fotografický vývoj, ani jak vypadala její maturitní práce, ze které se v roce 1998 zároveň stala její vstupenka do profesionálního fotografického světa. Archiv školy zaplavila v roce 2002 povodeň a z uložených věcí se dochovalo jen malé torzo:

- 3 snímky zátiší
- 6 fotografických portrétů
- 14 fotografií ze souboru „Nádraží“

O existenci těchto snímků neměla nyní Alžběta už ponětí a byly překvapením i pro současné pedagogy. Než snímky po více než čtvrt století znovu uviděla, shrnula své působení na střední škole Alžběta velmi stručně, a to při srovnávání s pozdější prací fotografky v novinách:

> *„ Do novin jsem šla z grafárny, kde máš praxi nulovou. Tam fotíš půl roku jednu věc pořád dokola a z toho pak vyjde výsledek. Tady na to máš hodinu. “*[21]

Následující snímky ze školního roku 1994/95 budiž v této práci použity jako ilustrace toho, jak vypadala v podání Alžběty školní cvičení na téma „Zátiší“ a „Portrét“:

---

[21] JUNGROVÁ (2021)

Soubor ZÁTIŠÍ

Alžběta Jungrová: Zátiší 1
školní práce

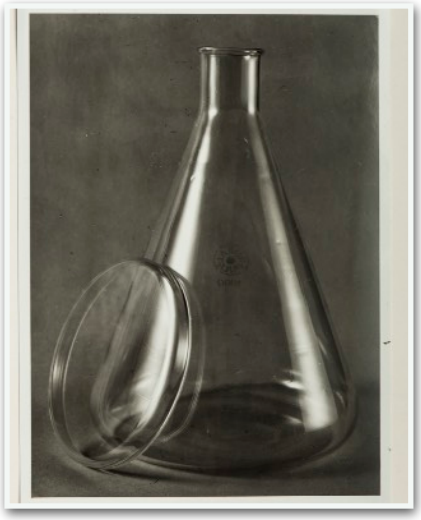

Alžběta Jungrová: Zátiší 2
školní práce

Alžběta Jungrová: Zátiší 3
školní práce

Soubor PORTRÉT

Alžběta Jungrová: portrét Terezie Kaslové, matky Alžběty
školní práce

Alžběta Jungrová: portrét Františka Jungra, bratra Alžběty
školní práce

Alžběta Jungrová: portrét Jan Mihalička
školní práce

Alžběta Jungrová: portrét Marka Šíši
školní práce

Alžběta Jungrová: portrét spolužáka
školní práce

Alžběta Jungrová: portrét spolužáka
školní práce

Svým školním pracím nepřisuzuje Alžběta nijak zásadní význam. Výjimkou bude až její práce maturitní - soubor fotografií z prostředí pražské skateboardové komunity. Té bude věnována až další část bakalářské práce. Alžbětiny vzpomínky na celé školní období jsou stručné a za nejdůležitější považuje v tomto období to, že si začala fotografování více uvědomovat:

> *„Systematičtější jsem ve focení začala být, když jsem se chtěla přihlásit na Hellichovku a vytvářela jsem nějaký soubor na přijímačky logicky. Možná nejvíc jsem si myslela, že to, co budu fotit, budou portréty. Mě vždycky bavili lidi a to se nezměnilo. Ale úplně jasná představa to nebyla. A už vůbec ne v těch dětských letech.“*[22]

Dochovaným portrétům z prvního ročníku grafické školy by ale neměla být přisuzována role důkazu, který by stvrzoval Alžbětin ranný zájem o portréty. Ani to nebylo nějaké cílené zdokonalování se v této fotografické disciplíně. Alžběta sama k těmto snímkům po sedmadvaceti letech od jejich pořízení uvedla pouze toto:

> *„Moc nevím, podle čeho škola zachovala portréty, na dvou z nich jsou moji spolužáci, to bylo asi nějaké cvičení v ateliéru. A ty zbylé jsou rodina, těžko už ale teď zařadit, co bylo tohle za cvičení.“*[23]

---

[22] JUNGROVÁ (2019)

[23] Osobní elektronická komunikace, 16. 7. 2021

Soubor NÁDRAŽÍ

K souboru „Nádraží“ neměla škola žádné doplňující informace, ale zřejmě to byla závěrečná ročníková práce. Nedochovalo se však k ní žádné hodnocení a Alžběta o ní rovněž nevěděla, nebo alespoň se o ní v rozhovorech vedených v průběhu dvou let ani jednou nezmínila.„Zapomenutost“ souboru jsem se proto rozhodl využít v této bakalářské práci pro malý experiment. Fotografie jsem předložil několika pedagogům Institutu tvůrčí fotografie a také zkušeným fotografům a požádal je o zhodnocení tohoto souboru. Snímky dostali v elektronické podobě, stejně jako budou fotografie uvedené na následujících stránkách. Žádost o zhodnocení neobsahovala žádné identifikační údaje, nebyla v ní žádná indicie, podle které by bylo možné rozpoznat autorství:

Alžběta Jungrová: Nádraží – obálka

Alžběta Jungrová: Nádraží – obálka

„Dobrý den, mohl bych vás poprosit o účast v jednom malém fotografickém experimentu? Zde si můžete prohlédnout náhledy fotoreportáže NÁDRAŽÍ.

Jsou to přefocené snímky, které byly pořízené na kinofilm (to je jen poznámka na okraj ke kvalitě náhledů). Mě by moc zajímalo, co o tomto souboru soudíte a jak ho hodnotíte. Více informací teď prozradit nemůžu, tím by experiment pozbyl smysl. Ale samozřejmě vám potom odtajním autora a kontext. A bez vašeho svolení nebudu samozřejmě hodnocení a komentáře zveřejňovat.“

Alžběta Jungrová: Nádraží 1

Alžběta Jungrová: Nádraží 2

Alžběta Jungrová: Nádraží 3

Alžběta Jungrová: Nádraží 4

Alžběta Jungrová: Nádraží 5

Alžběta Jungrová: Nádraží 6

Alžběta Jungrová: Nádraží 7

Alžběta Jungrová: Nádraží 8

Alžběta Jungrová: Nádraží 9

Alžběta Jungrová: Nádraží 10

Alžběta Jungrová: Nádraží 11

Alžběta Jungrová: Nádraží 12

Alžběta Jungrová: Nádraží 13

Alžběta Jungrová: Nádraží 14

Výzvu k hodnocení přijali (v abecedním pořadí):

- Bieleszová Štěpánka
- Myška Miroslav
- Němec Tomki
- Pikous Šimon
- Podestát Václav
- Štreit Jindřich

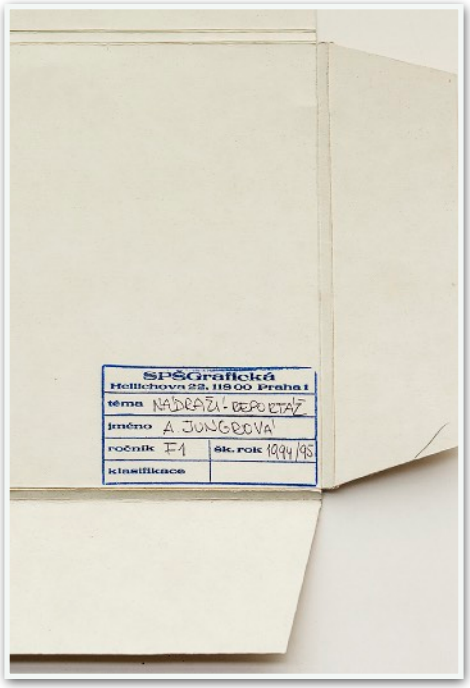

Alžběta Jungrová: Nádraží – obálka

Nikdo z nich autorství Alžběty Jungrové nerozpoznal, někteří ze zachycených reálií dovodili dobu vzniku. Po napsání hodnocení dali všichni souhlas s tím, že ho mohu publikovat v bakalářské práci a to tak, že nejprve budou hodnocení uvedena bez uvedení jména hodnotitele, aby i pro čtenáře byl v této části zachovaný jistý princip hry či experimentu a byla mu ponechána možnost tipovat, jak kdo snímky posoudil. Jednotlivé posudky proto budou nejprve uvedeny pouze pod čísly 1 až 6 a přiřazení konkrétních jmen bude zveřejněné až v přílohové části bakalářské práce. Posudek vypracovaný Štěpánkou Bieleszovou byl přepsaný do mužského rodu; pokud by zůstal v originální verzi, autorku by jako jedinou ženu mezi muži hned prozradil.

Nádraží - hodnocení (1)

Alžběta Jungrová: Nádraží 1

„Fotografie jsou zvětšovány i s rámečkem kinofilmu, což je práce většinou ze 70. a 80. let. Fotky jsou dělány s výtvarným citem, se smyslem pro kompozici a skladbu obrazu. Je na nich vidět jednotný rukopis pohledu na cestující s důrazem na jednotlivé postavy a situace, případně obdobně zamýšlený výběr. Snad to může cesta z Prahy do Maďarska.

Reportážní cyklus nepřekračuje běžnou amatérskou produkci i přes řadu zajímavých momentů, které jsou v mnoha případech již zaniklou vzpomínkou. Telefonní budky, rozbitá nádražní budova - tuto vzpomínkovou atmosféru doplňují dvě fotografie s hnědou jakoby nedoustálenou vizáží fotografie. Zajímavá je na některých snímcích kompoziční skladba postav či jejich skupin. Podobný způsob vyjadřování dovedl k dokonalosti Viktor Kolář v již zmíněných 70. a 80. letech.“

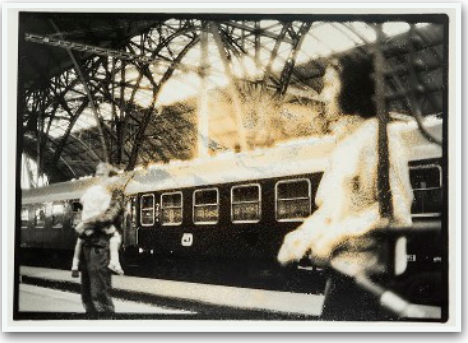

Alžběta Jungrová: Nádraží 2

Nádraží - hodnocení (2)

„Rozhodně to jsou fotografie člověka, který věděl, co fotí a který o každém záběru přemýšlel a hledal motiv. Nejsou to nahodilé fotografie jen tak. Proto si myslím, že jde o soubor od fotografa, který měl snahu vyjádřit atmosféru.“

Alžběta Jungrová: Nádraží 3

Nádraží - hodnocení (3)

„Je to pokus někoho, kdo byl zřejmě dítě, někdo dospívající? Soubor obsahuje některé fotky ze stejného dne a místa, na druhou stranu tam vidím i návrat k tématu také v jiném čase. Je

to pokus o zachycení „lidí na nádraží“: Praha hlavní nádraží, Masarykovo nádraží, snad i Smíchov. Foceno evidentně na film, jedno ohnisko, zřejmě 35 mm, možná 50 mm. Zvětšeno na papíry s RC podložkou, špatně ustáleno. Asi bych to nazval jako takové „pofocování“, ale je tam i něco, z čeho by se do budoucna dalo stavět. Je zajímavé, že ty zvětšeniny jsou orámovány 100% políčka negativu, žádný výřez. Tedy buď neznalost možnosti pracovat s výřezem, anebo již naopak uvědomění si, že fotit na plný formát je důležitá a těžká disciplína. V zásadě mi to připomíná mé pubertální pokusy o cosi, ale vlastně jen na základě pocitů. Chci, ale nevím jak na to, a ještě ani úplně nevím proč. Ale celkově v té jednoduchosti souboru i kouzlo.“

Alžběta Jungrová: Nádraží 4

Alžběta Jungrová: Nádraží 5

Nádraží - hodnocení (4)

„Fotografie odrážejí v náhledových kopiích (zvětšeniny nejsou brilantní, řekl bych, že jsou zvětšovány na speed papíry, tedy s umělou podložkou, proto používám označení náhledy) všední dny cestujících. Část z nich ukazuje hlavní halu pražského Hlavního nádraží (kam nebylo radno vstupovat po 23. hodině) a dále Masarykovo nádraží, dříve Praha - Střed. Zde dosud rezidua minulého století (hospodaření ČD) stále vidíme. Dvě fotografie (ty s čísly 5 a 12) bych zčásti ořezal: Zbavil je nadpisů a soustředil se více na akce - koncentrovaný děj.

Fotograie mají náladu, vtahují diváka do prostoru, řekl bych, že časem z běžného pohledu takzvaně "uzrály" v zajímavější fotografie, než byly v době vzniku. Tedy více než jen jako prvoplánovou, jednorázovou reportáž teď předložený soubor

Alžběta Jungrová: Nádraží 6

Alžběta Jungrová: Nádraží 7

vnímám jako dobový dokument. Styl, který byl tzv. v kurzu (sociologicko - emotivní), styl, který se netvářil jako vysoké umění s potřebným slovním, doprovodným výkladem rozsahu románu Anny Kareninové. Způsob fotografování, který nikdo nevnímal jako útok na osobnost ve smyslu špehování (kradení tváří).

Tedy: Kvalitní výstavní zvětšeniny by stálo zato provést.“

Nádraží - hodnocení (5)

Alžběta Jungrová: Nádraží 8

„Co k fotografiím mohu říci? Snad jen pár reflexí, které jsou spíše osobní, než obecné. Soubor anonymních archívních fotografií, které jsem si pracovně nazval 16.30/ Půl páté, podle časového údaje na informační tabuli, dokumentuje celodenní režim na perónech, v čekárnách a ve vestibulech pravděpodobně v období 90. let minulého století. Nálada fotografií je trochu tesklivá. Lidé sklíčení, unavení. Často po šichtě čekají na spoj, který je doveze domů. Když už najdu náznak pozitivní emoce, tak jde o scény loučení, odjezdu, opouštění blízkých. Možná bych celý soubor, nebo dojem z něj, mohl popsat slovy jako osamocenost, očekávání, odloučení, únava. Vizuálně mix estetiky dožívajících 80. let minulého století a počátků kapitalistického designu. Možná trochu nostalgie pro Husákovy děti, pro moje děti směšné retro, pro dějiny nepatrný zlomek dobového marasmu.“

Alžběta Jungrová: Nádraží 9

Nádraží - hodnocení (6)

„Nejdříve jsem si myslel, že se jedná o fotografie někdy z dob socialismu nebo sledovaček StB. Pak jsem postřehl, že se jedná o 90. léta. Fotograficky mě soubor moc nezaujal, jedná se o banální okamžiky jaksi kradené zpovzdálí. Myslím si, že by se dalo vytěžit víc, pokud by se autor se snažil dostat do bližšího kontaktu s osobami. I banalita by měla mít své opodstatnění. Chybí mi větší osobní přístup. Kvalitu nehodnotím, i když tady zahrála ve prospěch záběru. Vybledlé nebo zažloutlé fotografie. Záběrům rozhodně prospěl čas, protože reálie jsou dokonalé. Igelitky, oblečení, cedule, zmar nástupiště, prostě to na mě dýchá. Atmosféra hraje ve prospěch fotek. Nakonec tam jsou nějací křižáci, nádražáci, dokonce jsem si všiml člověka s flanelkou, který se opakuje na několika záběrech. Takže závěr: Je asi dobře že ty fotografie vznikly, přenesly atmosféru 20 let zpátky a můžou být odrazovým můstkem pro dokument doby.“

Alžběta Jungrová: Nádraží 10

Alžběta Jungrová: Nádraží 11

Nádraží - hodnocení Alžběty

„První, co mě při pohledu na ty fotky napadlo, že bych je primárně líp ustálila. Jinak mě k ním nic zásadního nenapadá. Jsou to fotky patnáctiletého dítěte, které pošlou fotit cizí lidi na nádraží. Nesnášela bych to i teď, neumím fotit cizí lidi na ulici. A jak bych se s takovým úkolem vypořádala teď? Všechno bych dělala úplně jinak, už jen z principu, že jsem o třicet let starší a na věci se dívám naprosto jinak. Promítlo by se do toho to, že už úplně nemusím naplňovat očekávání jiných, v tomto případě

Alžběta Jungrová: Nádraží 12

školy, ale můžu naprosto volit svůj způsob sdělování a vyjadřování.“

Alžběta Jungrová: Nádraží 13

Další fotografie se z doby Alžbětina studia na střední grafické školy nedochovaly. To bohužel platí i pro její absolventskou maturitní práci - soubor fotografií ze života pražské skateboardové komunity. Těmito fotografiemi zakončila Alžběta studium v červnu 1998 a vzápětí se s nimi vydala ucházet se o svoji první placenou fotografickou práci - místo fotografky v deníku Mladá fronta Dnes (v dalším textu rovněž MF DNES nebo MFD), a to v jeho regionální pražské příloze.

Alžběta Jungrová: Nádraží 14

Se skateboardem do novin

Pokud by měl být některý moment v životopisu a zároveň v profesní kariéře Alžběty Jungrové označený jako zlomový, je to právě toto její úspěšné získání místa fotografky. Proto se tato bakalářská práce pokusí v dalším pokračování popsat tento rozhodující okamžik popsat co nejpodrobněji a v širším kontextu. Kromě Alžběty o něm promluví fotograf Herbert Slavík, který ji do pracovního poměru přijímal, tehdejší šéfredaktor MF Dnes Petr Šabata a také Bohumil Špaček, který byl v té době vedoucím editorem pražské přílohy MF Dnes, do které Alžběta nastupovala.

Novinářský svět 90. let

Pro přesnější chápání toho, jakým zlomem byl přechod dospívající fotografky ze střední grafické školy na pozici profesionální fotografky-novinářky, je užitečné připomenout některé specifika novinářské práce (a je jedno, zda psané žurnalistiky či fotožurnalistiky) a pak také situaci na českém mediálním trhu na konci 90. let.

Především je třeba mít na paměti, že samotný pojem „novinář“ či „žurnalista“ nemá žádnou obecně přijímanou univerzální definici a neexistuje jednoznačné určení, kdo ještě novinář není a kdo už jím je, a od jakého okamžiku se novinářem stává. A také pro tuto práci neexistuje žádný soupis potřebných minimálních

dovedností či nutných řemeslných, talentových a dovednostních podmínek, které musí uchazeč splnit, aby mohl práci píšícího novináře či redakčního fotoreportéra vykonávat. Neexistuje nic jako „cechovní novinářské minimum“ ani „stavovské přijímací řízení“.

Takto popisuje tento stav Denis McQuail ve svém Úvodu do teorie masové komunikace:

„Ve srovnání například s právem, lékařstvím či účetnictvím jsou mediální profese jen slabě „institucionalizovány“. Profesionální úspěch zde často závisí na nesčetných výkyvech obecného vkusu nebo na osobních a jedinečných kvalitách, které nelze napodobit či přenést na někoho jiného. Kromě dovedností v oblasti vlastního profesního výkonu (například dělání „objektivního“ zpravodajství či hraní ve filmu) a dalších uměleckých nebo technických schopností je tu ještě něco, co lze těžko definovat a co bývá různě prezentováno jako schopnost přilákat pozornost a vzbudit zájem, schopnost odhadnout vkus veřejnosti, být srozumitelný či dobře „komunikovat“, být oblíben, „umět se v médiích pohybovat“ či „mít nos na zprávy“. Nic z toho zřejmě nelze srovnávat s dovednostmi založenými na uznávaném a vyžadovaném výcviku, které jsou základem mnoha jiných profesí. Je možné, že svoboda, kreativita a kritický přístup, které si mnozí mediální pracovníci navzdory byrokratickému rámci své práce stále uchovávají, jsou s plnou profesionalizací v tradičním smyslu v zásadě neslučitelné.“[24]

Ucházet se o práci v novinách znamenalo trefit se do redakční poptávky a mít dovednosti, které byly více jen tušené, než někde

---

[24] MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. 2. vydání. Přeložili Jan JIRÁK a Marcel KABÁT. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-200-9. Strana 226

taxativně definované. A také vyhovět osobnímu vkusu lidí, kteří řídili jak obsah novin, tak i chod redakce.

Pro stručný popis stavu českých médií lze použít shrnutí z českého vydání německého vydání knihy „Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou“, které bylo doplněné o aktuální české reálie:

„Po roce 1989 samozřejmě v ČR došlo k rozvoji tohoto (mediálního) trhu. Řada periodik byla obnovena (například Lidové noviny), nebo nově vznikla (ekonomické časopisy). Řada tradičních titulů ale také zanikla (např. Svobodné slovo, Práce, Lidová demokracie)… Noviny se rozdělily na nejrůznější oddíly, aniž by zvětšily svůj původní rozsah. Vznikly nové rubriky a tematické přílohy, kterými chtějí celostátní noviny, zaměřené na kvalitu, zasáhnout určitou skupinu náročných čtenářů… České noviny se zatím v přílohách zaměřují především na informace z oblasti zábavy a poskytování servisu (např. srovnání cen bytů, úroků hypoték atd.). Obsáhlé přílohy, tzv. Feuilleton, zaměřené na sociologii, kulturu, filozofii, vědu a etiku a podobná závažná, nadčasová témata z nejrůznějších oblastí života společnosti, zatím v českých denících chybějí. Příloha Orientace (Lidové noviny) či Salon (Právo) jsou zatím spíš jen náznakem toho, co v mnoha renomovaných německých denících vychází ve větším rozsahu prakticky každý den.“[25]

ilustrační ukázka layoutu stránek MF DNES 24. 8. 1998

ilustrační ukázka layoutu stránek MF DNES 24. 8. 1998

Dovolím si nyní osobní poznámku novináře, který právě do Mladé fronty Dnes nastupoval o dva roky později než Alžběta, a to rovněž do regionální přílohy, v mém případě do zcela nově založené regionální redakce pro Pardubický kraj: MF Dnes se

[25] RUSS-MOHL. Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou. Přeložil Hana BAKIČOVÁ. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-0158-8. Strana 30-31.

pod německými vlastníky každý měsíc přibližovala evropskému deníkovému standardu - obsahem, grafickou úpravou i prací s fotografiemi. Nebyly to na konci devadesátých let ještě moderní noviny, ale jako jednoznačný lídr v kategiorii seriózních celostátních deníků o to kontinuálně usilovaly.

Vyjádřeno v číslech vypadalo rozdělení českého mediálního trhu takto:

Průměrný prodaný náklad celostatátních deníků se v Česku vyvíjel mezi roky 2000 až 2004 v denním průměru takto: Blesk 300 - 500 tisíc, Hospodářské noviny a Lidové noviny přibližně 80 tisíc, Právo pokleslo z 210 na 190 tisíc a Mladá fronta Dnes si udržovala přibližně 300 tisíc (údaje podle ABC ČR, Kancelář ověřování nákladu tisku). Čtenost celostátních deníků se ve stejném období vyvíjela takto: Nad hranicí jednoho milionu čtenářů denně se udržovaly Regionální deníky, Mladá fronta Dnes a Blesk (údaje podle Ročenky unie vydavatelů z roku 2004, strana 58).[26]

Skateboard jako vstupenka

Tím je možné považovat základní představení české mediální scény na konci 90. let za dokončené. A na ni vstupuje v létě 1998 ve svých dvaceti letech čerstvá úspěšná maturantka Alžběta Jungrová. Takto o tomto okamžiku mluvila v rozhovoru s kurátorkou své výstavy Exit Alenou Ochepovsky Bartkovou:

[26] RUSS-MOHL (2005). Strana 58.

> ***Alena Ochepovsky Bartková:*** *Jak ses dostala do Mladé fronty? To jsi prostě zaklepala na dveře?*
>
> ***Alžběta Jungrová:*** *Vlastně ano. Přišla jsem za Herbertem Slavíkem a ukázala mu svou maturitní práci o skateboardingu… bydlela jsem sama a musela jsem jít do práce. Při škole jsem pracovala v baru, ale to bylo přechodné. Pamatuji si, jak jsem se bála, desetkrát jsem vyrazila a zase se vrátila domů. Strašně jsem se styděla. Začátek nebyl jednoduchý, byla jsem hodně mladá a bojácná holka.*[27]

Jak už bylo v této práci uvedeno, fotografie se ve školním archivu nedochovaly a nemá je bohužel ani Alžběta. V osobním rozhovoru k nim a k prvnímu setkání s Herbertem Slavíkem přidala už jen tato drobná upřesnění:

> *„Ta maturitní práce se jmenovala „Skateboarding jako životní styl“. Herbertovi Slavíkovu se líbilo, že i když skateboarding je sport, tak že jsem to téma zpracovala výtvarně a ne jako klasické sportovní fotky. Bůh ví, kde ta kniha ale skončila. Negativy už bohužel nikdo nikdy nenajde. Ráda bych si ji samozřejmě připomněla, protože si z ní vybavuju už jen to, že jsem tam hodně pracovala s dlouhými stíny, ale to je asi tak všechno.“*[28]

---

[27] JUNGROVÁ, Alžběta a Alena OCHEPOVSKY BARTKOVÁ. Alžběta Jungrová: exit. Přeložil Phil JONES. [Praha]: Spolek Trafačka, 2020. ISBN 978-80-907418-5-0.

[28] JUNGROVÁ (2021)

A takto vypadalo přijetí Alžběty Jungrové mezi kmenové redaktory MF Dnes podle vzpomínek Herberta Slavíka. Na vysvětlenou: Vydavatelem deníku byla akciová společnost MAFRA a ta také zaměstnávala všechny novináře, kteří se na výrobě novin na nejrůznějších pozicích podíleli. Fotografie ale pro deník zajišťovala fotografická agentura MAFA, kterou založil právě Herbert Slavík a fotografové pracující pro „Mladou frontu“ byli přijímáni právě do agentury MAFA.

ilustrační ukázka layoutu stránek MF DNES - 11. 8. 1998

„Bylo to v době, kdy jsme redakci MF Dnes rozšiřovali a budovali regionální redakce. Postupně jsem sestavoval fotooddělení MF Dnes a měl jsem v té době celkem podrobný přehled o fotografech na českém trhu. Dělal jsem konkurzy po celé republice a viděl práce desítek fotografů a stovky fotografií. Měl jsem také jasnou představu, jakou cestou porevoluční fotožurnalistiky jít a jakou obrazovou "tvář" by měl deník mít. Hledal jsem lidi, kteří nejen že zvládají práci deníkařského fotografa, ale fotografií žijí. Hledal jsem lidi fotografií posedlé, kteří měli nápady, nehleděli na pracovní dobu a jejich ambicí bylo mít fotku na titulu deníku, to pro nás všechny byla odměna. Takové fotografy jsem našel do základního týmu, se kterým jsme začínali: Michal Růžička, Jiří Turek, Dan Materna, David Neff. Ti byli pro mě měřítkem. A když jsem dostal doporučení na Alžbětu jako šikovnou studentku, kterou baví fotka, tak jsem se s ní samozřejmě rád potkal. U Alžběty jsem poznal hned při prvním setkání podobnou posedlost

ilustrační ukázka layoutu stránek MF DNES - 11. 8. 1998

fotografií, jako byla u nás, vlastně by se dalo říct, že Alžběta mi připomínala mě, když jsem začínal. Její fotky byly zajímavé, možná v té době nebyly úplně dokonalé a jistě by snesly nějaké výhrady, ale bylo mi jasné, že Alžběta má talent, doplněný nezměrnou chutí fotit a publikovat v novinách. To tehdy také nebylo samozřejmé, redakcí krátce prošla řada studentů fotografických škol, kteří si mysleli, že práce v novinách je snadným výdělkem a banálním focením. Brzy pochopili, že to tak snadné není a ze světa fotografie nakonec zmizeli úplně. To mi právě na Alžbětě také imponovalo, že první otázky nesměřovaly k honoráři, ani pracovní době, ale chtěla fotit, poznat práci v novinách a publikovat. Prostě chtěla být fotoreportérkou. Vždy jsem také přihlížel k tomu, aby člověk kterého vezmu, mezi nás zapadl do party. To byl jeden z důležitých faktorů hrajících významnou roli při výběru. A o Alžbětě jsem byl od prvního setkání přesvědčený, že do týmu zapadne. Když na to dnes vzpomínám, tak vidím, že ve všem, v čem jsem na Alžbětu vsadil jsem se nemýlil."[29]

ilustrační ukázka layoutu stránek MF DNES 11. 8. 1998

[29] SLAVÍK, Herbert. Osobní sdělení [elektronická pošta]. 27. 4. 2021

Poprvé na stránkách novin

První novinářská fotografie Alžběty Jungrové byla otištěna 5. 8. 1998 na třetí straně pražské přílohy MF DNES. Následující faksimile ukazují titulní stranu celostátního vydání z toho dne, třetí stranu pražské přílohy a detailní pohled na fotografii s popiskem.

Ve stejný den byla na páté straně téže přílohy otištěna také druhá Alžbětina fotografie. Zatímco ta první byla ilustrační fotografie ke krátkému článku, druhá byla součástí celostránkového tématu o prázdných domech v Praze, ke kterému pořizovalo snímky několik fotografů.

MLADÁ FRONTA

Úvitní listu regionální přílohu

PRAHA

TEST

Pravidelná příloha úvitní listu

DNES

PRAŽSKÉ VYDÁNÍ STŘEDA 5. SRPNA 1998 5 Kč, předplatné 5,50 Kč, IX/181

Prezidentův život náhle ohrozila srdeční porucha

Tep dvě stě úderů za minutu strazily až elektrické výboje

DNES

Spor ministrů o Temelín

Ministerstva se plní lidmi z ČSSD

Řada malých obcí vypouští své splašky rovnou do řek

Zeman pomáhal i Klausovi

Prezident bude vyrovnaný

Strach z nadváhy přivádí mnohé dívky k cigaretám

Zákon o loteriích brzdí jednání s Evropou

STRIHNOUT, NEBO OPRAVIT?

O penězích mlčte, radí úřady vytopeným

MF DNES - 5. SRPNA 1998 ZPRÁVY Z MĚSTSKÝCH ČÁSTÍ STRANA TŘI

Obec chce opravit Lyčkovo náměstí

Domov Sue Ryder

Hvězdárna pořádá v letních měsících výjezdy astrobusu

Kristián byl životopiscem prvních českých světců

Nadace Sue Ryder otevře v metropoli ještě letos tři další dobročinné obchody

Svatovítská katedrála je symbolem duchovní síly

historie Prahy

Patrně opilý řidič zavinil dopravní nehodu v Nuslích

globtour PRAHA

Domov Sue Ryder

Domov s laskavou ošetřovatelskou péčí. Centrum denní péče knihovna, galerie, kaple, park, obchod, kavárna

Sponzorují: občané Prahy a Velké Británie

I vy se můžete stát spoluzakladateli

Budova Michelského dvora, v níž po rekonstrukci otevře Nadace Sue Ryder domov pro dlouhodobě a nevyléčitelně nemocné staré lidi

FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

MF DNES 5. 8. 1998
první novinářská fotografie Alžběty Jungrové

PRÁZDNÉ DOMY: většinou jsou to ty, které byly vráceny majitelům v restitucích

Obec nemůže proti chátrání domů v centru metropole téměř nic dělat

V ulici Na poříčí kryje lešení ruinu

Domu U čtyř sloupů v Celetné ulici se ujala Kooperativa

U Betlémské kaple je dům bez života

V bývalém hotelu Imperial má vzniknout knihkupectví

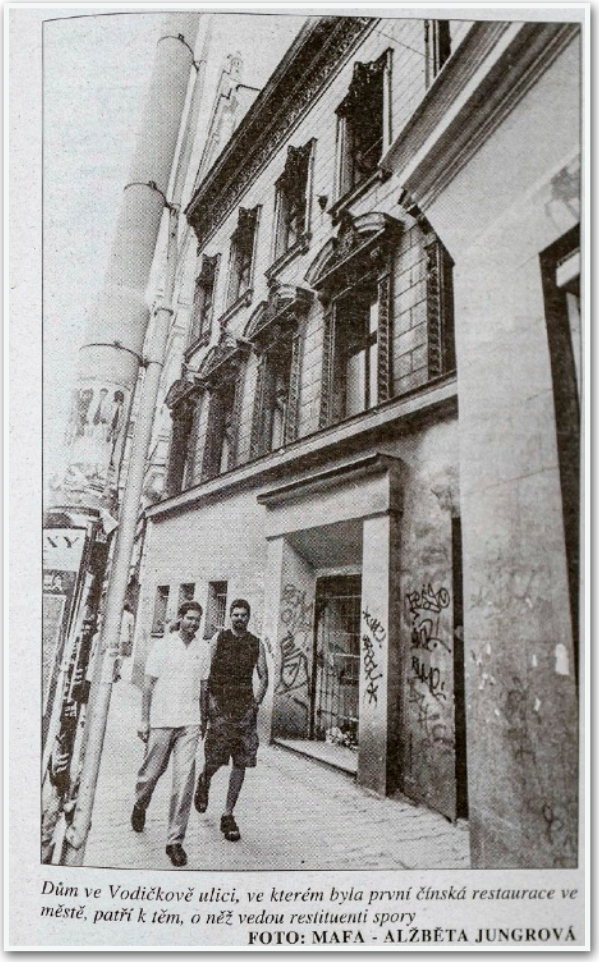

Dům ve Vodičkově ulici, ve kterém byla první čínská restaurace ve městě, patří k těm, o něž vedou restituenti spory
FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

MF DNES 5. 8. 1998 – druhá novinářská fotografie Alžběty Jungrové

MF DNES na konci 90. let

Ještě než tato práce představí další ukázky publikovaných fotografií Alžběty Jungrové, včetně jejího vlastního shrnutí této části profesní kariéry, bude zde zevrubněji popsán systém tehdejší redakční praxe MF DNES, a to jeho přímými aktéry a pracovními kolegy Alžběty.

Nahlédnutí do pozadí práce redakce umožní lépe porozumět tomu, co a proč se pak objevovalo na fotografiích, které pro noviny pořizovali kmenoví fotografové. Popis skutečných reálií, nezatížený pokusem o objektivizaci a zobecnění (jindy z pochopitelných důvodů naopak vyžadovaný u odborných textů, vědeckých prací nebo sborníkových příspěvků), ukáže, jak se s fotografiemi skutečně pracovalo a jak se hledal kompromis mezi požadavky redaktorů, editorů a fotografů.

Předkládané výpovědi, případně úryvky z osobních rozhovorů, budou doprovázeny ilustračními kopiemi stránek MF DNES z té doby, aby bylo patrné, jaká byla tehdy celková grafická úprava novin, kolik prostoru bylo na stránkách poskytováno textu a kolik fotografiím a jaké motivy se obvykle na fotografiích objevovaly.

Herbert Slavík o práci redakčních fotografů

Herbert Slavík pracoval nejprve v letech 1986 až 1990 jako fotoreportér deníku Mladá fronta. Poté v roce 1990 založil fotoagenturu MAFA a vedl ji až do roku 2002. Ve vydavatelství Mafra byl vedoucím fotooddělení MF DNES.

? *Jaké byly tehdy požadavky na novinářskou fotografii pro deník a pro regionální přílohu?*

„Mojí ambicí bylo, aby naše práce byla kreativní, žádná řemeslná facha a popisnost. Proto jsem si vybíral lidi, kteří o tom, než něco vyfotili, přemýšleli, pracovali s ohnisky, s detailem, s teleobjektivy. To právě odlišovalo MFD od jiných deníků. Naše práce byla více magazínová. Rozmanitá, postavená na detailech, emocích. Snažil jsem se získat pro fotografii větší prostor, prosazoval jsem, že dobrá fotografie má stejnou vypovídací hodnotu jako sloupce textu. Pravidelně jsme publikovali fotostrany reportáží z významných událostí. Chtěl jsem rozbít mýtus, že fotograf je pouhý "fotoaportér" ilustrací k textu. Fotografie přinášely vypovídající informace, chtěl jsem, aby svým způsobem i estetizovaly zpravodajství a celkový vzhled deníku. Jsem rád, že jsem měl možnost mít v týmu lidi kteří jsou dnes považováni za významné postavy

české fotožurnalistiky, právě jako třeba Alžběta.“

? ***Protože v roce 1998 se ještě fotilo analogově, pracovalo se s jiným počtem snímků pořízených z jedné události než později při používání digitální techniky. Jaké tehdy byly zhruba empirické poměry "počet snímků na jednu událost", ze kterých se potom vybíral snímek pro publikování?***

„To, že jme byli omezeni počtem snímků na kinofilmu na 36 oken, znamenalo, že o každém záběru více přemýšlíte, než ho exponujete. Záleželo, o jakou akci se jednalo a s kolika fotografiemi se do vydání počítalo. Ale řekl bych, že ve všedním provozu byla norma 1 film na jednu akci.“

? ***Jak byl tehdy organizovaný výběr fotografií, které se nakonec použily na jednotlivých stránkách novin? Editorům je závazně vybíral fotoeditor? Nebo to bylo v kompetenci jednotlivých editorů stránek? Podléhalo to nějaké vaší supervizi nebo právu veta? Nebo doporučení a možnost výběru z několika snímků dělal sám fotograf?***

„V 90. letech jsme ještě fotoeditory neměli. To se mi podařilo v MF Dnes prosadit až koncem 90. let. Fotografie vybírali redaktoři, kteří měli službu jako editoři jednotlivých stran, nebo hlavní vedoucí vydání. Fotografie na titulní stranu jsme vybírali společně z fotografií, které

ilustrační ukázka layoutu stránek MF DNES 22. 2. 1999

po akci odevzdal fotograf. Práce fotoeditora je velmi důležitá už při prvním výběru z materiálu, který dodá autor. Z vlastní zkušenosti vím, že fotograf je subjektivně ovlivněn okolnostmi vzniku fotografií i svým názorem, který si utvoří na místě, a tak se stává, že ze svých fotografií dost často není schopen vybrat ty, které objektivně dokumentují událost."

? ***Co byla z vašeho pohledu tehdy největší omezení pro redakční fotografy a práci s fotografií? Technika? Názorové střety s editory? Tehdejší vnímání novinářské fotografie? Situace, kdy fotografové chtěli publikovat jiné snímky, než si přáli editoři (spor o obsah snímku, o formáty…)?***

„Ten největší souboj byl vždy o poměr textu k fotografiím. A vzhledem k tomu, že píšící redaktoři jsou v redakci v přesile, tak to bylo většinou dost těžké se proti většině prosadit. Dnes je situace jiná, internet je bezedný a tak fotografií není nikdy dost. Na druhou stranu se dnes zase bojuje o dobré pozice na homepage a o to, jak dlouho tam ty fotografie vydrží. Myslím, že střety s editory k té práci patří.[30]

[30] SLAVÍK, Herbert. Osobní sdělení zaslané elektronicky, 27. 4. 2021

Petr Šabata o organizaci redakce a kompetencích

Jako šéfredaktor řídil Petr Šabata redakci MF DNES mezi roky 1993 a 2000. Pod jeho vedením také byla vybudována síť samostatných regionálních redakcí, které byly v každém krajském městě a v Praze. Síť byla kompletně dokončena na podzim roku 2000 tak, aby redakce mohly naplno fungovat od 12. listopadu 2000, kdy byla zvolena nová krajská zastupitelstva a zákon č. 129/2000 Sb., o krajích nabyl účinnosti.

ilustrační ukázka layoutu stránek MF DNES 22. 2. 1998

? *Jaké byly ve druhé polovině 90. let požadavky na novinářskou fotografii pro deníkové stránky MF Dnes pro její regionální přílohy?*

„Byl to mix popisnosti a umění. Určitě jsme fotografy povzbuzovali, aby tvořili. Jednak byli Herbert Slavík i další (Michal Růžička, David Neff, Dan Materna…) aktivní, schopní, tvořiví, jednak byla v těch novinách vždy přítomná ambice dělat věci (text i fotky) s nápadem, neotřele, mnohem lépe než ostatní. Na druhou stranu jsme si byli vědomi, že jsme – a to bylo jasné vyhranění oproti Lidovým novinám, což byla na začátku 90. let konkurence – bez kompromisů zpravodajské noviny. Žádné potácení se mezi zpravodajstvím, názory, divné žánry neurčitého charakteru, ale zprávy, zpravodajské texty, péče editorů. A to přeneseně platilo i pro fotky.“

ilustrační ukázka layoutu stránek MF DNES 11. 8. 1998

ilustrační ukázka layoutu stránek MF DNES 24. 8. 1998

? *Protože v roce 1998 se ještě fotilo analogově, pracovalo se s jiným počtem snímků pořízených z jedné události. Vybavíte si, jaké tehdy byly přibližně poměry v počtu snímků na jednu událost, ze kterých se potom vybíral snímek pro publikování?*

„Pamatuju se jen matně, že to bývaly 2 až 3 fotografie, když byl autor sebevědomý a měl svého jasného favorita mezi snímky. Když byla situace méně jasná, tak i víc – aby si mohl editor vybrat i s ohledem na převažující motiv textu.“

? *Jak byl tehdy organizovaný výběr fotografií, které se nakonec použily na jednotlivých stránkách novin? Editorům je závazně vybíral fotoeditor? Nebo to bylo v kompetenci jednotlivých editorů stránek? Podléhalo to nějaké vaší supervizi nebo právu veta?*

„Konečné slovo měl editor stránky. Bral jistě ohled na názor fotoeditora, ten ale neznal vždy zpravodajský kontext. Případné spory rozhodovala „služba“ – tedy pověřený člen vedení, který byl často už i při výběru fotek. A na výběru snímků na titulní stranu novin se podílel vždy.“[31]

[31] ŠABATA, Petr, novinář. Osobní sdělení [elektronická pošta]. 23. 4. 2021

Bohumil Špaček o vedení pražské přílohy MF DNES

V srpnu 1998, kdy Alžběta Jungrová nastoupila jako fotografka do pražské přílohy MF DNES, byl Bohumil Špaček hlavním editorem této přílohy. POzději se stal editorem titulní strany MF DNES a na této pozici pracuje doposud.

? *Jaké byly v regionální příloze požadavky na fotografy a jaké byly jejich tvůrčí možnosti?*

„Typické zadání pro fotografy v regionální příloze MF DNES devadesátých let bylo veskrze komunální – zpravodajské snímky z rekonstrukcí ulic, budov, problémů v dopravě apod.. Žánrové fotky jako „letní vedro v ulicích“, ale také samozřejmě rutinní věci jako portréty respondentů rozhovorů.

Spíše výjimečně to byly i reportáže – opět přiměřené regionalitě přílohy, takže třeba reportáž z výměny důležitého zařízení ve vinohradské vodárně.

Fotoreportérka tedy neměla příliš volnou ruku, na samostatné větší fotoprojekty v regionální příloze na ně nebylo místo. Ale to ostatně nebylo ani v tehdejším celostátním vydání. Samostatná fotostrana (na kterou editoři umisťovali buď výběr nejzajímavějších fotek týdne či právě koncipované fotoprojekty typu „šumavští jeleni v říji“) existovala v MF DNES až přibližně o dekádu později. Větší prostor na

ilustrační ukázka layoutu stránek MF DNES 24. 8. 1998

náročnější projekty byl vždy ve čtvrtečním magazínu DNES+TV.“

? *Co nejvíce omezovalo práci fotoreportérů?*

„Největším limitem pro práci redakčního fotografa v 90. letech byla bezesporu technologie výroby. Produkce novin tehdy byla sice částečně digitalizovaná – ale především až ve fázi zlomu a sazby stránek. Fotografové pracovali prakticky stejně, jako řekněme o půl století dříve (pominu-li možnost automatické expozice a motorický posun filmu v jejich aparátech).

Fotoreportér se musel z akce vrátit zpět do redakce. Tam si v redakční fotolaboratoři nechal vyvolat negativ a v temné komoře nazvětšoval pozitivy. Obojí mohl svěřit laborantce, ale pokud si pamatuji, zejména u zvětšování byli fotoreportéři rádi osobně. Hotovou práci pak fotoreportéři rovněž osobně nosili editorovi – čtyři, pět, šest snímků na téže téma dle svého výběru. Finální výběr fotky na stránku byl na editorovi či editorce.

Bylo samozřejmě žádoucí, aby editor dostal na výběr fotky obojího formátu – na šířku i na výšku. Fotografové to ale ne vždy dodržovali, pročež mezi editory kolovala průpovídka, že pokud chceš dostat i fotku na výšku, musíš s fotoreportérem poslat dva chlapy, aby ho celého i s foťákem zvedli a otočili o devadesát stupňů. Vtip to byl tak otřepaný, že se ukázalo, že ho znají i „naši“ Němci, tedy němečtí

ilustrační ukázka layoutu stránek MF DNES 11. 8. 1998

manažeři ve vedení vydavatelství Mafra, a.s., dosazení tehdejší mateřskou společností Rheinisch-Bergische Druckerei- und Verlagsgesellschaft, GmBH. Redakční folklor byl tedy očividně všude stejný.“

? ***Co se s fotografií dělo poté, když se na jejím výběru shodl fotoreportér s editorem?***

„Fotka pak dál putovala výrobním procesem takto: editor ji na rubu tužkou označil kódem, který obsahoval údaje typu kde má být na stránce umístěna a jaký má mít rozměr (počet sloupců). Editor odnesl papírový, tužkou dle pravítka nakreslený „špígl“ stránky lamačům a fotografie předal obsluze skeneru, což byl pracovník s dnešní kvalifikací fotoeditora, na něm byl tedy třeba konečný ořez fotky.

Dál už výroba postupovala digitálně. Lamači přišly po síti fotografie i texty už jako počítačové soubory, s nimiž pak pracoval v grafickém programu, konkrétně to byl Corel Ventura. Hotové stránky se potom už jako digitální data posílaly do tiskárny.“

ilustrační ukázka layoutu stránek MF DNES 11. 8. 1998

? ***V čem byly, nahlédnuto zpětně, největší rozdíly v redakční práci při používání analogové a digitální fotografie?***

Přechod na digitální fotografii znamenal pro redakční práci se snímky naprostý převrat. Především zásadní zrychlení celého procesu, v případě MF DNES ale také příchod barvy.

Ne každý fotograf měl v počátcích digitalizace možnost posílat fotky přímo z akce, jak je to

běžné dnes. Bylo třeba nejdříve stáhnout fotky do notebooku a najít ideálně pevné datové připojení např. v tiskovém středisku – připojení „vzduchem“ bylo počátkem tisíciletí velmi pomalé i pro tehdejší datově skromné fotky. Obvykle tedy fotografka dorazila z akce opět do redakce, kde si je stáhla do počítače a udělala výběr, ořez a základní zpracování obrazu jako ztmavení či zesvětlení.

Potud měl fotograf nad podobou fotek lepší kontrolu než dříve. u výběru fotek tomu ale bylo právě naopak.

Fotograf mohl editorovi do nabídky najednou místo pěti fotek jich poslat třeba dvacet, což také většinou dělal. Editor měl tedy výrazně větší výběr a i proto pak v redakci vznikl pracovní post fotoeditora, který umí kvalifikovaně zacházet s obrazem (což typický editor stránky, zpravidla vysloužilý píšící redaktor, příliš neumí). Výběr finální fotky ze široké nabídky pak může být jiný, než by si autor fotek představoval. Což pak druhý den po vydání novin dal editorům a fotoeditorům vědět. Děje se to dodnes a patří to k redakčnímu „tvůrčímu kvasu“.[32]

[32] ŠPAČEK, Bohumil. Osobní sdělení zaslané elektronicky, 3. 7. 2021

Kobry a výkopy

Alžbětu jsem o zhodnocení jejího působení na prvním placeném místě fotoreportérky požádal v rozhovorech opakovaně. Ptal jsem se na některé okamžiky vícekrát a z různých úhlů pohledu, aby se eliminovaly nepřesnosti ve vzpomínkách a ověřoval jsem si tímto způsobem i informace získané od jejích redakčních kolegů. Ukázalo se, že společný průnik vzpomínek a pohledu na fotoreportérskou práci je téměř absolutní, popis toho, co obnášela práce fotoreportéra, se shodoval u všech zpovídaných.

Jako už několikrát v této práci, budou i zde odpovědi ponechány v autentické podobě a v delších blocích, nikoliv parafrázované nebo jen částečně citované. Zachycený styl promluvy je nedílnou součástí osobnosti každého člověka a u práce, která se soustředí na popis „zrodu fotografky“, je osobnostní charakteristika důležitá. Z jazyku i používání jednotlivých slov lze mnohem přesněji usuzovat na temperament člověka i na to, v jakém prostředí se pohyboval a co ho formovalo.

Užitečný dril

„Byl to užitečný dril. Protože najednou fotíš každý den a musíš jít a udělat to.

Když to řeknu jako bonmot, tak každý, kdo umí vyfotit zajímavou fotku do pražské přílohy, tak umí fotit. Tam jezdíš fotit výkopy někde na Praze 13, jak tam kopou

> *jednu díru. A kdo tohle dokáže přivézt do redakce zaznamenané na kinofilmu nějakým zajímavým způsobem, tak zkrátka umí fotit. Naučí tě to hledat nějakým způsobem kreativní pohled na věc, která je strašně nudná."*[33]

Zmínka o focení výkopu ovšem žádný bonmot není, i když se k tomuto příměru jako k určitému zjednodušení popisu práce regionálního fotoreportéra Alžběta opakovaně vracela. Jak je vidět na následujících ukázkách, dokumentování výkopů v ulicích je skutečně časté zadání pro fotoreportéra regionální přílohy.

Hned první fotografování výkopu si Alžběta vyzkoušela už první měsíc v práci, a to na Praze 5 na křižovatce Anděl. Na druhé straně pražské přílohy byl 19. 8. 1998 byla otištěná série hned tří fotografií:

[33] JUNGROVÁ, Alžběta, fotografka [ústní sdělení]. Praha, 18. 11. 2019.

Kvůli hluku dělníci opravují tratě jen ve dne

Praha - Dopravní podnik by mohl opravy tramvajových tratí, při kterých vyměňuje či svařuje koleje, zkrátit pokaždé o několik dní, což by přivítali zejména řidiči a lidé, kteří musí někdy složitě přestupovat při cestování náhradní autobusovou dopravou. Dělníci Elektrických drah by však museli pracovat i v noci, ale kvůli přílišnému hluku hygienici noční práce při opravách tratí zakázali.

"Zákaz hygieniků platí obecně a my jej akceptujeme. Kdybychom totiž pracovali nonstop plných čtyřiadvacet hodin denně, lidé bydlící v okolí opravované trati by se vůbec nevyspali. Obzvláště nyní v létě, když mají lidé kvůli horku otevřená okna po celou noc," uvedl náměstek ředitele Elektrických drah Dopravního podniku Jiří Bezdíček. Dodal, že následky chtěl Dopravní podnik pracovat nonstop přede dvěma lety při komplexní opravě křižovatky na Tylově náměstí. "Dodavatel se obával, že je termín opravy příliš krátký, ale hygienici nám noční směny nepovolili. Od té doby proto neriskujeme a práce provádíme pouze ve dne."

Při krátkodobých nočních výlukách tramvajového provozu dělníci většinou pouze opravují trolleje a dělají práce, které nejsou příliš hlučné. U složitějších oprav, jako je například nynější oprava tramvajové křižovatky u Anděla však noční bezhlučné práce možné nejsou. I proto trvá oprava této kolejové křižovatky a koleji v přilehlých ulicích prakticky celé dva prázdninové měsíce.

"Každá stavba má svůj určitý rytmus a postup prací ovlivňuje i použitá technologie. Nemůžeme na nějaký úsek nasadit enormní množství lidí a čekat, že bude oprava rychlejší. Zkrácení doby rekonstrukce bychom přitom samozřejmě uvítali i my, abychom co nejméně omezili tramvajový provoz a nemuseli zbytečně platit náhradní autobusovou dopravu," řekl Bezdíček.

Dopravní podnik se však přesto letos na jaře pokoušel připravit opravu kolejí v Seifertově ulici tak, aby při ní mohli pracovat dělníci i v noci, ale tyto přípravy nakonec vzdal. "Na Seifertově jsme chtěli navařit kolejnice a přebrousit je při nočních výlukách. Vymýšleli jsme všechno možné, abychom vyhověli hygienickým normám, a vyšlo nám, že bychom museli nad kolejnicemi postavit vypolstrovaný stan, ve kterém by pracovali dělníci. Ani tak bychom ale neměli jistotu, že nepřekročíme stanovenou hladinu hluku," popsal přípravy náměstek Bezdíček. "Proto jsme se rozhodli, že raději kolejnice na podzim vytaháme a dáme tam jiné. Nebudeme aspoň muset brousit koleje v úzkých žižkovských ulicích," doplnil.

MILOSLAV JANÍK

Dělníci sledují svého kolegu při práci ve výkopu na křižovatce Anděl
FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

Majitelka pozemku nechce Sazce ustoupit

Pokračování ze strany jedna

Sazka se s novou žalobou opět obrátila na soud pro Prahu 9. Předmět sporu zůstal stejný.

"Sazka nikdy neuznala platnost kupní smlouvy a důvodně se domnívá, že smlouva o převodu pozemků ze společnosti Dali Real na Dione je neplatná," tvrdí Filip Jonáš. Za první úspěšný krok považuje předběžná opatření vydaná soudem, která Bobkové nařizují, aby nebránila vjezdu a výjezdu aut na parkoviště před budovou Sazky. Bobková se však proti tomuto rozhodnutí odvolala.

Než se celá záležitost vyjasní, budou zřejmě mít obyvatelé žijící v okolí sídla Sazky podivanou na ozbrojené muže za valy s pytli písku, jak za pomoci psů brání soukromý majetek. Než přistoupila Bobková k tomuto řešení, nabídla Sazce pronájem parkoviště, ale nesetkala se s kladnou odezvou. "Ředitel Hušák nám dokonce poděkoval za to, že mu budeme objekt v létě hlídat," řekla Bobková.

Sazka hodlá spor řešit výhradně soudní cestou a podle Jonáše se nedá od Bobkové vydírat a zastrašovat, za což považuje nabídku Bobkové z roku 1996 majetek Sazce odprodat za dvacet milionů korun. "V současné době zněla telefonická nabídka na čtyřicet až šedesát milionů korun," řekl Jonáš. Bobková však uvedla, že o ničem takovém neví.

JANA ŠPRUNKOVÁ

Dlažbu v blízkosti koleji musí dělníci rozebrat ručně (nahoře), zatímco s asfaltem si poradí bagr (dole)
FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

Obyvatelé ztrácejí o restaurace zájem

Praha (ego) - Češi patří už tradičně mezi největší konzumenty piva na světě a nejinak jsou na tom i Pražané. Ještě donedávna vypil průměrný obyvatel země okolo sto šedesáti litrů převážně točeného zlatého moku za rok. Lidé však mají stále hlouběji do kapsy a cena piva i jídel v hospodách pozvolna roste, i když hostinští mnohdy dělají, co mohou, aby si hosty udrželi. Podle odhadů čeká přesto zřejmě ještě letos každý desátý hostinec krach, což se týká i hlavního města.

Chodíte do restaurace stále stejně často jako dříve, anebo navštěvujete pohostinská zařízení jen svátečně? Dáváte před hospodou a točeným pivem přednost svému domovu a pivu lahvovému? Vypijete nyní kvůli ceně méně piv než dříve? Obáváte se, že v místě vašeho bydliště zkrachuje nějaký hostinec, i když jiný široko daleko není? Dáváte přednost spíše lidovým hospodám, nebo občas zajdete i do dražšího pohostinství v centru města? Své názory a připomínky na dané téma můžete telefonovat redaktorovi Egonu Ditmarovi dnes mezi třináctou a čtrnáctou hodinou na telefonní číslo 220 62 132.

Sběr odpadu bude v osmém obvodu

Liberň (če) - Sběr nebezpečných složek komunálního odpadu se ve čtvrtek přesune do osmé městské části. Obyvatelé budou mít možnost se na deseti místech, kde bude osádka nákladního automobilu firmy Imp - servis odpad přebírat, zbavit například starých barev, lepidel, fotochemikálií, předmětů s obsahem rtuti či autobaterií.

MÍSTA SBĚRU NEBEZPEČNÉHO ODPADU V PRAZE 8 DNE 20. 8. 1998

stanoviště	hodina
křižovatka Čimická a Na zámkách	8-8.30
ulice K Ládví (parkoviště u Kozlovny)	9-9.30
křižovatka Podhajská pole a Čimická	10-10.30
ulice Zhořelecká (konečná autobusu 200)	11-11.30
ulice Trousilova (parkoviště u Meinla)	13.30-14
ulice Binarova (za střediskem Ládví)	14.30-15
křižovatka Vosmíkových a Zenklova	15.30-16
ulice Na Žertvách (vedle Komerční banky)	16.30-17
Lyčkovo náměstí	17.30-18
Karlínské náměstí (vedle čerpací stanice)	18.30-19

Pramen: Magistrát hlavního města

Lidem se nelíbí parkující vůz s nebezpečným odpadem

Chodov (če) - Společnost Imp - servis, která v současnosti sváží od obyvatel jednotlivých městských částí nebezpečné složky komunálního odpadu, si zřejmě moc starostí s městskými vyhláškami neděllá. Někteří obyvatelé Starochodovské ulice v Praze 11 jsou roztrpčení tím, že nákladní vůz Renault, který ke svozu slouží, stává na silnici mezi vilkami před sídlem společnosti. Přitom vyhláška z roku 1991 zakazuje nákladním automobilům se žlutočernými čísly parkovat v obytné zóně od osmé hodiny večerní do šesté ranní.

"Je mi silně proti srsti, aby mi pár desítek metrů od oken stálo auto, navíc plné nebezpečných látek, což na někoho může působit jako na býka červený prapor. Dělá to na mě dojem, že společnost se chová ekologicky jenom při sběru, ale po něm už ne," míní obyvatelka z okolí sídla firmy Imp - servis, která si však pro možné nepříjemnosti nepřála zveřejnit jméno.

Jednatelka společnosti Imp - servis Zlatica Kašková k parkování vozu mezi vilkami v blízkosti křižovatky ulic Starochodovská a Bartůňkova řekla, že se tak stalo jenom výjimečně. "Osádka jednou takto přijela, aby si vyplnila nějaké papíry, ale hned zase jela dál," konstatovala Kašková.

Očití svědkové však jsou jiného názoru. Například minulé pondělí tam podle nich nákladní auto stálo od večera do půl osmé ráno druhého dne, a dokonce mu policisté nasadili botičku, v úterý vůz odjížděl až kolem desáté hodiny večer. "Ve čtvrtek přijel rovnou po skončení sběru na Smíchově, ale tentokrát se skutečně zdržel jen asi čtvrt hodiny," uvedla obyvatelka čtvrti.

MF DNES 19. 8. 1998 – fotografie Alžběty Jungrové

K příměru s focením „díry na Praze 13“ se Alžběta vracela často, například v dalším rozhovoru, který od toho prvního dělilo bezmála půldruhého roku:

> *„To nebývala od editorů nijak přesná zadání. Obvykle někdo řekl něco ve smyslu: „Hele, kope se díra na Praze 13, dojeď to vyfotit.“ Byla to čistá dokumentace, to nebyla už ani reportážní fotka. Takže to je čistě jen na tobě, jak se s tím popereš. Nikdo neví, jak fotit díru a jak to udělat vtipně, protože, buďme upřímní, ono to ani moc nejde. Myslím, že to byla ta nejlepší škola na všechno. Protože když vyfotíš díru v zemi na Praze 13 tak, aby to bylo divácky zajímavé, tak pak už vyfotíš cokoliv na světě a bude to vypadat relativně dobře. Tady ani moc nepomůže taková ta klasická inspirace, kterou člověk nabírá od uznávaných fotografů a svých vzorů. Tu myslím hledá každý, je to přirozené, z knížek i z prací fotografů, které sleduješ. Když jsem začala fotit pro noviny, tak jsem chtěla fotit jako James Nachtwey, ale to i kdybych se „posr…la“, tak u díry na Praze 13 fotku jako on neudělám. To asi ani Salgado. u fotky je polovina ten příběh a druhá půlka je jeho zpracování. Ale z brambory pomeranč neuděláš.“*[34]

---

[34] JUNGROVÁ, Alžběta, fotografka [ústní sdělení]. Praha, 8. 3. 2021

Do zmiňovaného 13. pražského obvodu (což jsou především Stodůlky, Jinonice a Řeporyje) sice nebyla Alžběta v novinářských počátcích vyslána, ale po focení výkopů na pražském Smíchově (Praha 5) dostala po necelém týdnu za úkol vyfotografovat další kopání v ulicích, tentokrát v Praze 10 ve Vršovicích. Předchozí i následující ukázka nejsou samozřejmě míněny jako tvrdý důkaz, že focení výkopů je skutečným obrazovým základem regionální přílohy celostátního deníku. Jsou zde využity spíše jako ilustrace toho, že pro věci, které se v paměti usadí pro danou práci jako svým způsobem ikonické, nejsou nijak vyfabulované a mají svůj reálný základ.

V nákupním středisku Delta není ani prodejna potravin

Vstup na pláž rybníka Šeberák stojí po šesté hodině večerní deset korun

Lidé u Šeberáku oceňují hlavně okolní přírodu

Dělníci kopou nešetrně ulici v desátém obvodu

Dělníci kopou nešetrně ulici v desátém obvodu

Vršovice (mk) - Ani lovci mamutů by se nemuseli stydět za některé vykopané jámy v trase chodníku v Benešovské ulici ve Vršovicích. Stavební firmy, které v posledních týdnech pokládají podél této ulice nové inženýrské sítě, proměnily chodník i přilehlý trávník v ošklivý a prašný tankodrom. Nedodržely přitom ani dopravně inženýrské rozhodnutí, podle něhož měl zůstat po celou dobu výstavby chodník průchozí. "Dělníci se chovají vůči okolí velmi bezohledně. Při výkopech zničili nejenom chodník, ale i zastávku autobusu a trávník," sdělila Kateřina Adámková z Benešovské ulice.

Gustav Frydryszek z odboru dopravy desáté městské části uvedl, že stavbaři pokládají v Benešovské ulici kabely pro veřejné osvětlení a pro Pražskou energetiku. "Výkopy a rozkopané ulice a chodníky samozřejmě pravidelně kontrolujeme, ale úředník, který má tuto stavbu na starosti, zde bude až v pondělí," řekl Frydryszek. Podle dopravně inženýrského rozhodnutí, které vydává právě odbor dopravy, však měl dodavatel zajistit nejenom obnovení výkopů, ale i zachovat metr a půl široký průchod pro chodce.

Dělníci stojí u výkopu v trase chodníku v Benešovské ulici ve Vršovicích
FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

MF DNES 24. 8. 1998 – fotografie Alžběty Jungrové

Druhé silné zadání, které se pro Alžbětu stalo spontánně ikonické stejně jako výkopy, bylo fotografování utkání v ledním hokeji na zimním stadion hokejového klubu Kobra v pražském Braníku. Jistě by bylo možné použít i dnes tak hojně používaný výraz „formativní“, ale lze to říci také velmi prostě: Focení na tomto stadionu se Alžbětě natolik vrylo pod kůži, že jí dodnes vyskakuje v hlavě mezi prvními vzpomínkami na léta fotoreportérky v novinách. Vrací se k tomuto fotografování opakovaně a ilustruje na něm to nejdůležitější, co se v novinách jako fotografka naučila a s čím se musela vyrovnávat.

> *„V regionální příloze jsou ty nejnudnější a zároveň nejtěžší věci, jako třeba hokej na Kobře, kde je tma jak v pr...li, ty skoro nevidíš hráče a máš z toho přivézt ostrou fotku. Já si pamatuji, jak jsem seděla v autě a brečela, když jsem odtamtud jela a modlila se, aby tam byla aspoň jedna fotka, kde budou dva hráči a puk a bude to nějakým způsobem použitelný. Zadání ti nikdo nedá, přesný. Základní pokyn byl: přivez mi výšku a šířku, protože nikdo dopředu nevěděl, jak se stránka zalomí. Fasovali jsme film na akci, to byl příděl. A na portrét půlku filmu. Když se to srovná s dnešní dobou digitálu, kdy každý napráská tisíc věcí, tak je jasný, že jsi o tom musel víc přemýšlet. Protože když potom přijdeš na hokej normální, ligový, tak samozřejmě čumíš, protože tam je to už všechno krásně nasvícený.*[35]

[35] JUNGROVÁ (2021)

A takto vypadá fotografie, kterou Alžběta pořídila 14. 2. 1999 na zimním stadionu Kobra a která se o den později v 15. 2. 1999 objevila na jedenácté straně pražské přílohy MF DNES. Je na ní právě to, o čem Alžběta mluvila jako o nutném minimu pro redakční využití: alespoň dva hráči, puk (je u pravé brusle hráče Kobry v tmavé přilbě) a hráči jsou na fotce zaostření:

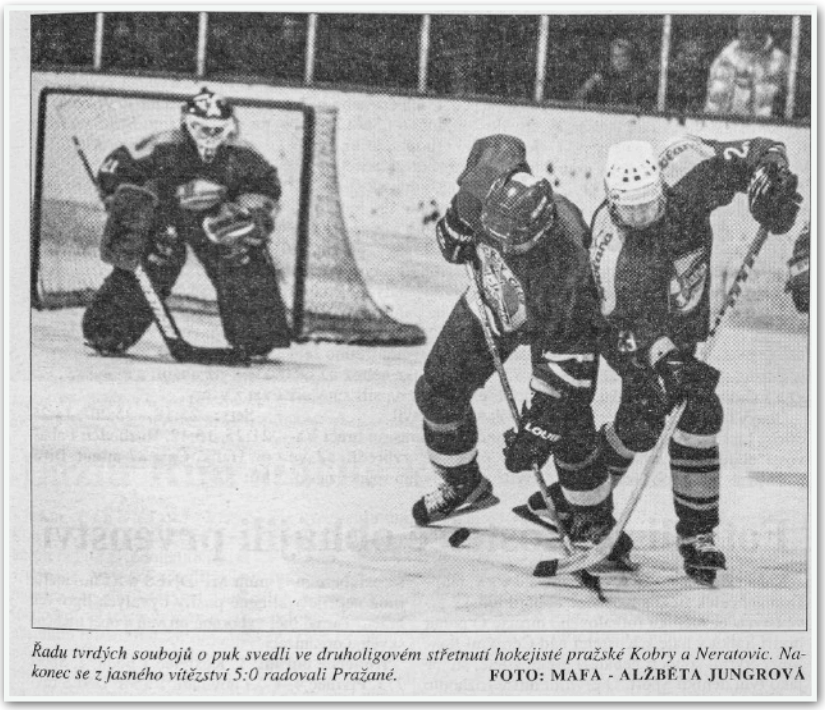

Řadu tvrdých soubojů o puk svedli ve druholigovém střetnutí hokejisté pražské Kobry a Neratovic. Nakonec se z jasného vítězství 5:0 radovali Pražané. FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

MF DNES 15. 2. 1999 – fotografie Alžběty Jungrové

> *„V osmnácti má člověk obrovské ambice, chce být zkrátka Salgado. A je podle mě dobře, že to prožívá a že každý hokej na Kobře bere jako velkou událost. Dnes bych do redakce z toho tmavého stadionu suverénně přinesla dvě rozmazané čáry a řekla jim, že takhle to je správně, protože takhle to tam vypadá a je to pravdivá fotka. Jenže tehdy jsem to prožívala a byla vyklepaná, aby mě z té práce nevyhodili."*[36]

[36] JUNGROVÁ (2019)

O týden později se další neděli hrálo na stadionu Kobry další utkání, ve kterém Kobra porazila Sokolov 5:2. A pražská příloha MF DNES samozřejmě připravila pro pondělní vydání 22. 2. 1999 na sportovní straně jedenáct referát ze zápasu s fotografií. Pro srovnání tu je nyní uvedena i se zmenšeným náhledem již známého snímku z utkání o týden dříve:

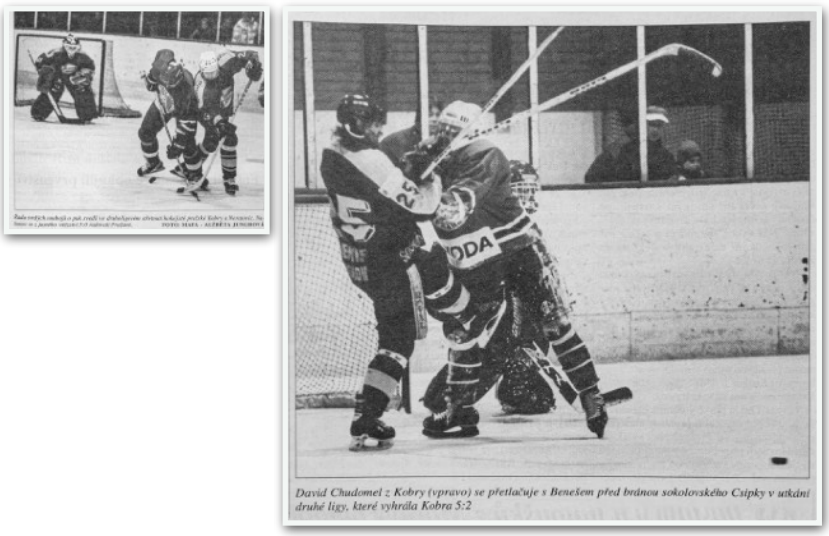

David Chudomel z Kobry (vpravo) se přetlačuje s Benešem před bránou sokolovského Csipky v utkání druhé ligy, které vyhrála Kobra 5:2

Hokejové utkání na stadionu Kobra v Praze.
Snímky z pražské přílohy MF DNES 15. 2. 1999 (vlevo) a 22. 2. 1999 (větší snímek vpravo)

Pokud by snad někoho dvojice snímků sváděla k vzájemnému porovnávání a nebo dokonce k pokusům o možné nalézání „fotografického rukopisu Alžběty Jungrové“, nechť prosím ihned ustane a odpustí tuto malou hříčku v akademické práci. Druhá fotografie už není od Alžběty Jungrové, ale od její tehdejší redakční kolegyně fotografky Nguyen Phuong Thao, která byla tentokrát vyslána na Kobru, zatímco Alžběta dostala o tomto víkendu jiné úkoly a fotografovala zimní amatérské fotbalové turnaje. Srovnání dvou hokejových fotografií tu je nabídnuto proto, aby ukázalo, že při běžném zpravodajství se v novinách pracovalo především s osvědčenými a vyzkoušenými obsahy fotografií a byla to do značné míry rutinní práce, která nedávala

u tohoto „novinářského spotřebního zboží“ příliš prostoru pro individuální rukopis. Celá sportovní strana vypadala ve vydání 22. 2. 1999 takto:

MF DNES - 22. ÚNORA 1999 SPORT STRANA JEDENÁCT

Hokejisté Kobry se na výhru museli dost nečekaně nadřít

Kobra - Sokolov 5:2

Praha (mir) - Nedělní mnoho mužů a nervů stálo hokejisty Kobry vítězství nad soupeřem z mezi posledními dvěma týmy tabulky. Na půl plynu odehráli první třetinu a druhou nejhorších. Bohužel začali v závěrečné části, v níž soupeři rozhodli o tři góly. Díky tomu stále živí naději na účast v boji o postup do první ligy.

„Kdybychom podlehli, měl by zbytek soutěže mnohem dohrát s jistou nervozitou," řekl po zápase Miloslav Šeda, trenér Kobry, překvapivě klidný a vyrovnaný, jako kdyby týmu nehrozil výhru nad ostatním až v závěrečných desetí minutách.

Na počátku hráčů se hrálo v první třetině. Domácí od začátku hlavou a agresivitou a působili mnohem lepší. Jen málo chyb, ale ani nahrávek, co se do nich vejde. V 5. minutě se však blýskl Rákosník. Převzal na modré druhý gól od Pudhorodského, nazvali jsme první dobrý výpal. Rákosník však odkrouhlil hráče a sebrečkem zamířil. Druhý pěší vytřelil pár sekund před přestávkou Pudhorodský, jenž domácí stihli. Bitě. Domácí se v dvougólovém vedení hráčům spokojili a druhá třetina neměla za nic.

„Měli jsme dát deset gólů a byli klidní," řídil hráče v první části. „Pak jsme vpadli do letargie, nezúročili jsme hráče spárky a znovu nám chybělí trpělivost."

Sokolov, který bude hrát barák o setrvání, když zůstal, že se mu nám domácí sílovali, ohromně vyrovnal a bohem hrozil nám nádrek. Kobry vyno-

Daniel Chaloupek z Kobry (vpravo) se přetlačuje s Borzicem před brankou sokolovského Chápky v utkání druhé ligy, které vyhrála Kobra 5:2 FOTO: MAFA - NGUYEN PHUONG THAO

Počasí také narušilo přípravu Chrudimi, se Semicemi nehrála

Horní Počernice (pro) - Rozmary počasí zabouraly program nejen mnoha fotbalových turnajů, ale narušily i přípravy řady mužstev. Nepříjemné zvraty také do plánů druholigových fotbalistů Chrudimi, kteří hrají své domácí soutěžní zápasy v Horních Počernicích. Ti v sobotu dopoledne zrušili nastoupit k přípravnému utkání proti druholigovému Semicínu, ale počasí bylo proti. "O tom, že se nebude hrát, se rozhodlo už ráno před 10 hodinou. Kvůli tomu, že přišlo a pak to celé zmrzlo, nemělo smysl nic hrát. Něco jiného by bylo, kdyby se mělo hrát na Masarykově fotbalovém hřišti, to by Sin. Proto si myslím, že se ligo odkládat nemusí," konstatoval sekretář Chrudimi Miroslav Dohnálek.

Pozemkáři Slavie skončili před branami finále

Praha (mc) - Slotský Memorial Antonína Pazdery pozvalo do divize A Pobřeží mistrů evropských zemí v halovém pozemním hokeji, kterém o víkendu v hale pražské Slavie. Turnaje se zúčastnily reprezentace domácí Slavie Praha, které obsadila v turnaji třetí, zdy proti reprezentaci Polska.

Červenobílí si v základní sku-

pině postupně poradili s italským Turínem 11:3, belgickým Royal 11:9 a se Goldskym Parille 9:4. Zápas křížem s druhým týmem skupiny B a postřižením vítězení celého turnaje slovenským Mezinárodním však po dramatickém závěru prohráli na penalty 5:6. Proto jim zbylo cestu do finále a v 14 postupu mezi osm nejlepších klubů Evropy. Kvalitní výkon a vítězství 7:3 v zápase o třetí místo, ve kterém se znovu střetli s týmem z belgické metropole, už byly jen slabou záplatou.

"Mělo se postupit. Nesmírně se potěšil srovnání se ponese s týmy v divizi B. Máme chuť nabrat, zbohatnout trochu zkušenosti a mužstvo. Slavie jeden z nejlepších klubů turnaje Lukáš Nesrsk.

"Ale myslím, že máme tak mladý a silný tým, že to za rok dokážeme," dodal obránce. O něco spokojenější působil Josef Procházka, který stál spolu s Miltanem Popelkou u kormidla týmu: "Kluci zahráli dobře. S třetím místem jsem spokojený. Myslím, že mohli z každého utkání odejít se vyšším hlavou."

Fotbalisté bojovali s počasím hladce: spíše se nehrálo než hrálo

Praha (cig) - Mráz a sněhové přívaly v metropoli vystřídaly o sobotu vlkodlu teploty nad nulou a deštové přeháňky. Pro pořadatele zimních fotbalových turnajů to byla jedním slovem ěžko na katastrofa. Hrací plochy připomínaly v dopoledních hodinách bloušě, po obědě slunečko vyběhl vodu na pouzích a z hřišť byla jedna velká louže. Komu se chtělo riskovat zranění na ledu nebo si dát halterní kopel, nastoupil, většina fotbalistů si však své koníčky rozhodla před hlavní se sezonou chránit, což nebo za následek sposuzu neuskutečnyla zápasů.

Spásné počasí ustálilo čáru přes nespočet organizátorských zimních turnajů a vedlo k odložení mnoha utkání. Kteří dobrodruhy i hráčství sešly Okresáře v Velý 6:5, Atlasu a Jiskře z Advokátů/Slavoj v zápase Kodak Hauf Cup, který skončil remízou 1:1. FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

Kodak Hauf Cup, Lokomotiva

Výsledky, skupina o 1.-6. místo: Admiral/Slavoj - Velká U.S. 1:1 (1:1, Drepa Střešovice - Bílá pod Bezdězem 3:0 kontumačně, Vamsdorf - Český Brod (odloženo na čtvrtek, 25. 2. od 13.45).

1. Střešovice	5	5	0	0	18:5	9
2. Velká U.S.	4	2	2	0	8:5	6
3. C. Brod	3	2	1	0	6:2	7
4. Admira	5	1	3	1	6:8	6
5. Vamsdorf	4	1	1	2	5:9	4
6. Bělá	5	0	0	5	5:15	0

Skupina o 7.-12. místo: Vltava - Vršovice 0:3, ČZU Praha - Lokomotiva (odloženo), Břevnov - Roztoky (odloženo na úterý 23.2. od 19.00, hráč se bude na trávě hrát na Čuchli BVB).

7. Lokomotiva	4	3	1	0	9:5	10
8. CZU Praha	4	2	2	0	8:5	8
9. Vršovice	5	2	2	1	10:9	8
10. Břevnov	4	1	3	0	7:10	3
11. Vltava	5	0	3	2	5:9	2
12. Roztoky	4	1	2	1	6:12	3

Turnaj SK Nusle

Kompletní osmé kolo turnaje Na Děkance bylo pro nepříznivého stavu hrací plochy odloženo. Zápasy Prago Satalice - Olympic Vršovice 5 - SKO Vyšehrad, Repryje - Nusle a Bílá Hora - Radlice bude sehrány v náhradních termínech.

Tabulka po 7. kole:

1. Vyšehrad	7	5	1	0	15:1	15
2. Bílá Hora	6	4	1	1	9:2	12
3. Radlice/sk	6	4	0	2	15:11	12
4. Hvězdice	6	3	0	3	11:8	9

Turnaj FK Meteor

Všechny zápasy v Libni (Meteor - Bohemians ligový dorost, Sparta ligový dorost - Podolí,

Turnaj H. Měchožup

Oba duely, Horní Měchožupy - Újezd Praha 4 a Libeň - Hostivař, byly odloženy.

Dosavadní tabulka: Říčany 16 bodů, Bostonář 13, Horní Měchožupy 7, Újezd 6, Libeň 4, Struhařov a Vestec z turnaje odstoupily.

Gambrinus Match, Chodov

Dvě již jednou odložená utkání (Jesenice - Uhříněves a Jesenice - Chodov) se nesehrála ani v náhradních termínech. Pro velmi špatný stav hrací plochy musela být 0:02 opět přesunuta na nový termín.

Dosavadní tabulka: 1. Chodov 16 bodů, 2. Slivenec 10, 3. Šeberov 10, 4. Chodov 9, 5. KDC Beroun 7, 6. Jesenice 6, 7. Průhonice 5, 8. Uhříněves 3.

Turnaj TJ Kyje

Výsledky: Kunice - Kyje A 2:4 (0:1), Horní Počernice - Kyje B 6:0 (3:0), Sibřina - Kbely 2:1 (0:0). Zbývající zápasy odloženy pro nepříznivý terén na 6. března.

Turnaj JM Háje

Ani zde se pro špatný terén nehrálo, takže zbývající trojice utkání: Sedlčánky - Mogul Kolín, Dobříš - CAFC a Sparta Kdc - ČAFC bude odehrána v náhradním termínu.

Dosavadní tabulka: 1. Sparta Krč 15 bodů, 2. Mogul Kolín 12, 3. Háje JM 11, 4. CAFC Praha 7, 5. Iomo Libeň 7, 6. Sedlčánky 3, 7. Hvězdice 7, 8. Dobříš 0.

Vysočanský pohár, Praga

Výsledek 7. kola: Hloubětín - Praga 0:2 (0:0). Zbývající tři utkání (Kojetice - Zličín, ASA Dědice - Čechie BVB a Rapid Malešice - Viktoria 8) byla odložena a budou sehrána v náhradním termínu.

Dosavadní tabulka:

1. Zličín	8	4	2	2	13:3	14
2. Praga	7	4	2	1	16:5	14
3. Čechie BVB	6	4	1	1	12:6	13
4. Kojetice	6	4	0	2	24:13	12
5. ASA Dědice	5	3	1	1	12:6	10
6. Hloubětín	6	1	1	4	8:19	4
7. Viktoria 8	6	0	1	5	9:23	1
8. Rapid	6	0	0	6	8:19	0

Turnaj Mcleeru Kačerov

Výsledky 7. kolo: Sparta Krč B - Podolí 3:0 (2:0), Branik - Zvole 6:5 (1:0), Slovoj Praha - Tempo B 2:1 (0:3). Kačerov - Pisnice 0:6 (0:2).

Dosavadní tabulka: 1. Jílové 13 bodů, 2. Slovoj Praha 10, 3. Tempo B 7, 4. Branik 7, 5. Podolí 6, 6. Zvole 5, 7. Sparta Krč B 4, 8. Pisnice 4, 9. Kačerov 0.

Turnaj Sokola Troja

Výsledky: Koloděje - Březněves 0:2, Chabry - Lokomotiva Praha B 1:0, Čechie Smichov - Březněves 1:4, SK Středovice - Břehuny 1:2.

Turnaj Junior 59

Výsledky: Vršín - Junior dorost 2:2, Rapid Malešice B - Dolní Měcholupy 1:5, Junior A - Chvnice (odloženo).

Turnaj Solidarity

Všechna utkání (Un. Žižkov - Solidarita, Hloubětín B - Záběhlice, Štětnovice - Vyšehrad B, Junior B - PSK Unionl odložena pro nepříznivý terén.

Dosavadní tabulka: 1. Vyšehrad B 13 bodů, 2. Solidarita 9, 3. Sokol Žižkov 8, 4. Union Žižkov 7, 5. Střehovice 7, 6. Junior B 7, 7. Záběhlice 4, 8. PSK Unionl 3, 9. Hloubětín B 2.

Turnaj SK Modřany

Celé 8. kolo (Bohemians ligový dorost - Čisovice, Velká Chuchle - Kostelec, Nespeky - Nová Ves, Modřany - Vestec) bylo odloženo pro nepříznivý terén na věrnou 6. - 7. března.

Dosavadní tabulka: 1. Vestec 19 bodů, 2. Ruzně VI, 3. Modřany 13, 4. Bohemians liga. dor. 9, 5. V. Chuchle 5, 6. Nespeky 4, 7. Nová Ves 4, 8. Čisovice 4, 9. Kostelec 3.

MF DNES 22. 2. 1999

Na této straně je Alžběta Jungrová autorkou spodní fotografie z amatérského fotbalového turnaje a je to snímek komponovaný podle osvědčeného a také požadovaného redakčního schématu: dodat do redakce obraz hry, ideálně takový, aby zachytil hráče v akci a aby byl v záběru i míč, v případě hokeje puk.

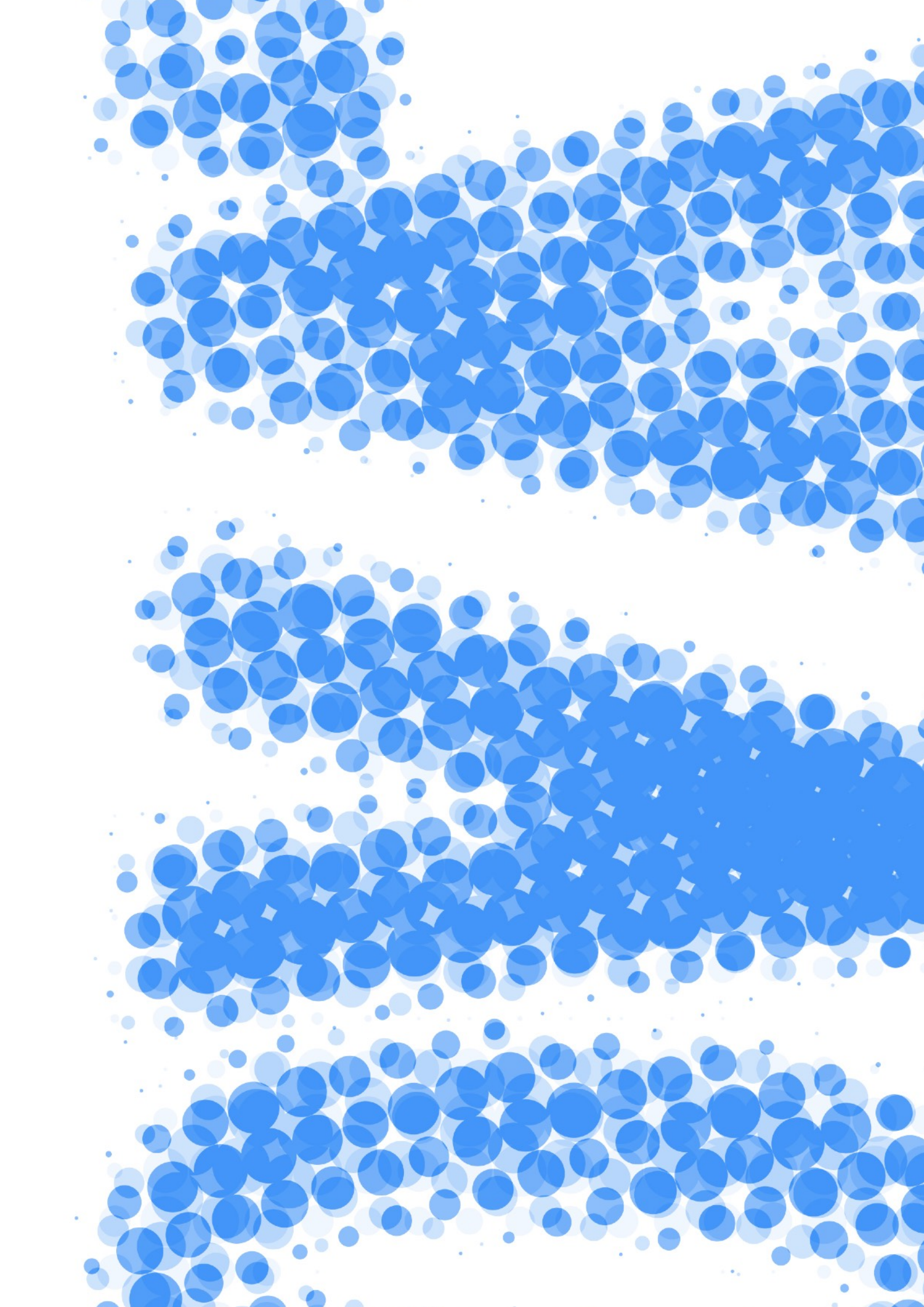

Zrod fotografky v číslech

Na tomto místě by bylo možné přidávat další a další fotografie, které Alžběta Jungrová jako fotoreportérka pořídila a které byly postupně publikovány na stránkách MF DNES a později v Lidových novinách. Podle údajů z databáze NEWTON Media a.s., která nyní obsahuje v digitalizované podobě obsahy všech českých relevantních médií od roku 1990, to jsou stovky otištěných snímků, jak ukazuje tento graf:

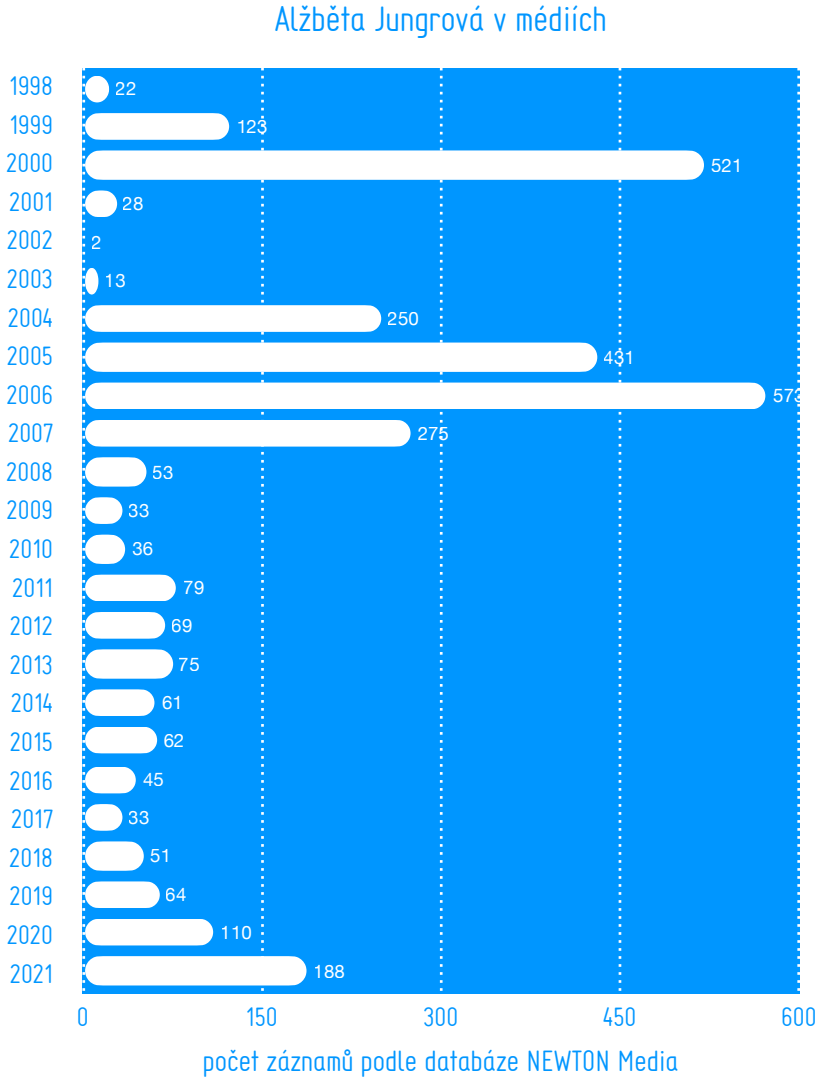

Přesné číslo otištěných však není možné z této databáze určit, a to z několika důvodů:

- Především u zpětně digitalizovaných záznamů z 90. let je autorství k fotografii uváděno pouze u těch snímků, které byly prezentovány jako „samostatný materiál na stránce“, což v té době bývala fotografie s rozšířeným popiskem nebo takzvaný fotorámeček, tedy fotografie doplněné textem v rozsahu přibližně jednoho běžného odstavce a mohly se v novinách vyskytovat samostatně bez dalšího textu. U článků z běžnou ilustrační nebo doprovodnou fotografií nebyl při zpětně doplňované digitalizaci autor snímku vždy uváděn. To je také důvod, proč se za rok 1998, ve kterém Alžběta Jungrová odpracovala v pražské příloze MF DNES pět měsíců, objevuje údaj o pouhých 22 fotografiích. Ve skutečnosti jich bylo víc.

- Nepřesnost do celkové statistiky vnáší situace, kdy je například z více fotografií jednoho autora sestavena celá fotostrana, nebo je k jednomu článku použito více fotografií. Pak obvykle (není to totiž absolutní pravidlo) je fotograf zmíněn u článku pouze jednou, přestože počet otištěných fotografií je vyšší.

- Digitalizovaná vydání tištěných celostátních deníků ve formě PDF dokumentů, ze kterých by bylo možné ručně dohledávat skutečně každou otištěnou fotografii, jsou dostupná až od ročníku 2007. V té době už ale Alžběta jako fotoreportérka nepracovala.

- Zkreslením je rovněž situace, kdy je některá fotografie používaná z archivu opakovaně. Výpis z databáze uvede údaj o fotografovi, ovšem bez rozlišení, zda to autorství nové originální fotografie nebo snímku již opakovaně využitého.

Jedinou přesnou statistiku by bylo možné sestavit fyzickým procházením vytištěných novin stránku po stránce a tak postupně vytvořit kompletní seznam publikovaných snímků.

Národní knihovna uchovává české deníky z této doby pouze na mikrofilmech, fondy nejsou digitalizované a prohlížení těchto mikrofilmů bylo v době opatření proti koronaviru nedostupné.

Stejně tak nepřístupný byl i soukromý archiv vydavatelství Mafra, ve které jsou po jednotlivých měsících svázaná vydání deníku MF DNES. Nahlédnutí alespoň do prvních měsíců, ve kterých Alžběta Jungrová začínala v novinách pracovat, bylo možné až na konci června 2021, a to jen díky neformálním osobním kontaktům z doby, kdy jsem sám v těchto novinách jako píšící redaktor pracoval.

Z dostupných informací je tak možné pouze odhadnout, že jako fotoreportérka připravila Alžběta Jungrová v letech 1998 až 2000 pro MF DNES a Lidové noviny přes 700 fotografií.

Žádné konkrétní fotografie z této doby však Alžběta nepovažuje za tak výjimečné, že by je samostatně zmiňovala.

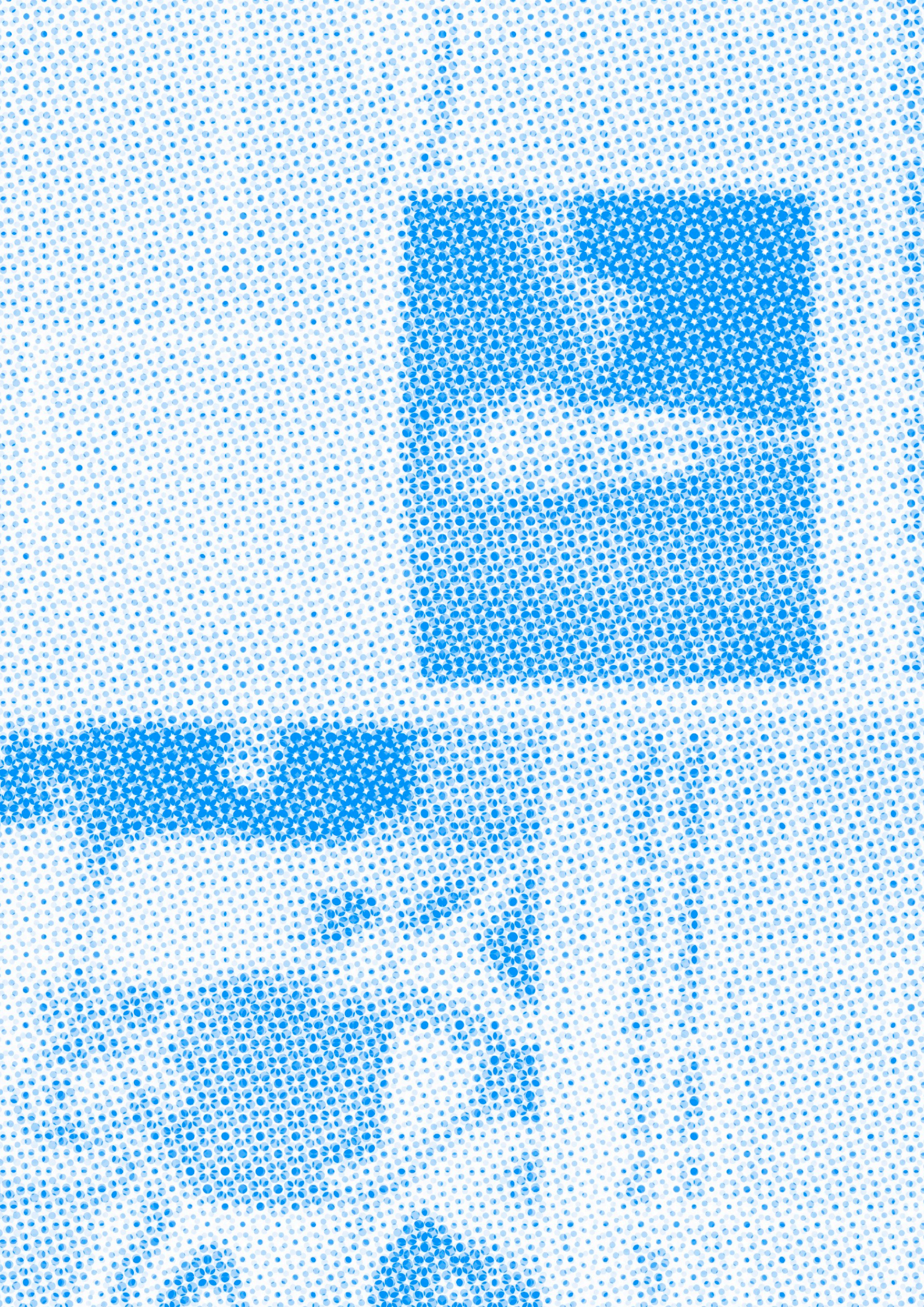

Dvě novinářská období

Z grafu ukazujícícho počty fotografií Alžběty Jungrové jsou na první pohled patrná dvě samostatná období, kdy pracovala jako fotoreportérka.

První novinářské období: 1998 - 2000

První období začalo v srpnu 1998 a trvalo až do konce roku 2000. V této době pracovala Alžběta nejprve v MF DNES, odkud v roce 1999 přešla do Lidových novin.

Novinářská pauza: 2000 - 2002

V roce 2000 Alžběta práci v Lidových novinách ukončila a rozhodla se odcestovat do Spojených států amerických. Tento zlom v jejím profesním životě jednoznačně ukazují již zmiňované statistiky. Zatímco ještě v roce 2000 publikovala v novinách 521 snímků, v roce 2001 to už bylo pouze 28 fotografií, vesměs ilustračních snímků z redakčního archivu pořízených dříve.

Motivací k ukončení práce fotoreportérky bylo pro Alžbětu jednak získání nových zkušeností a potom také zdokonalení se v angličtině:

> *„Odjela jsem do Ameriky s tím, že se chci naučit anglicky, protože jsem do té doby mluvila jenom „školní“ angličtinou, která není v praxi příliš použitelná. V Kalifornii jsem se za rok naučila plynně anglicky i slušně španělsky, což se později ukázalo k nezaplacení. Podobně „šílenou“ cestu bych už asi nikdy nezopakovala, ale jako zkušenost to bylo super. Odmalička*

jsem byla zvyklá starat se sama o sebe, od sedmnácti jsem se sama živila, ale až v Americe jsem dospěla. Oceňuju to teď zpětně na všech fotografických výpravách. Nerozhodí mě, když v Kambodži zůstanu trčet na místě, kde nic nejede. Jsem schopná jít do nejbližší vesnice a zeptat se, zda má někdo auto a mohl by mě kousek svézt. V tomhle byla Amerika skutečně skvělá!"[37]

Po přibližně ročním pobytu v USA se Alžběta přestěhovala do Londýna, kde pracovala jako asistentka módních a reklamních fotografů:

„Rozhodně to byla obrovská škola, vybudovala ve mně ale přesvědčení, že do určitého věku rozhodně nechci všechen svůj čas věnovat reklamě a módní tvorbě. Londýn byl pro mě jeden velký šok, protože do té doby jsem žila v představě, že všechno se vytváří. Tam jsme každé ráno dostali layout, na kterém bylo napsané veškeré zadání, jak přesně tu či onu věc musíme nafotit. V ateliéru se kupříkladu nejdříve vybudovala a následně bourala celá uměle vytvořená poušť, jenom kvůli tomu, že měla trochu jinou barvu než ta na layoutu. Londýn nebyl o kreativitě, ale o řemesle. A to není a nebude moje volba."[38]

---

[37] BENEŠOVSKÁ, Jana. Osobnost na cestě. Travel digest: časopis o cestování. Praha: Atemi, 3. 10. 2007, strana 68. ISSN 1801-5417.

[38] BENEŠOVSKÁ (2007)

Druhé novinářské období: 2002 - 2006

Návrat z Londýna zpátky do Prahy a druhý nástup do redakce novin nebyl u Alžběty plánovaný. Zvažovala ho, práce v reklamní agentuře ji nenaplňovala, ale o návratu pevně rozhodnutá nebyla:

> *„Reklama v téhle formě je čisté řemeslo, ze sebe tam nic nedáváš, takže mě to nechytlo. Dlouho jsem ale řešila, jestli tam zůstat, nebo ne. Nakonec jsem se vrátila kvůli mámě, s níž mám hodně blízký vztah.“*[39]

Návrat definitivně stvrdila náhoda, nebo možná přesněji zásah vyšší moci, a to povodně v létě 2002:

> *„Za rodiči do Prahy jsem přijela na prázdniny, jenže přišly povodně, a tak jsem začala jezdit na evakuace s hasiči a – fotila. Díky tomu jsem dostala nabídku práce v Hospodářských novinách, a už jsem se do Londýna nevrátila.“*[40]

Kromě Hospodářských novin pracovala Alžběta Jungrová v tomto období také znovu v Lidových novinách, ve fotografické agentuře CPA - Czech Photo Agency a fotografovala rovněž pro deníky vydavatelství Vltava Labe Press.

S prací klasické fotoreportérky skončila v roce 2006 a od roku 2007 je na volné noze.

---

[39] VOTRUBOVÁ, Andrea. 2 pohledy ženskými objektivy. Style, rubrika: rozhovor. Praha, 8. 7. 2009, strana 36. ISSN: 2571-1989.

[40] CIHELKOVÁ, Barbora. Alžběta Jungrová: Opravdu dobrá fotka je jedna ze sta tisíc. Magazín Práva. Borgis, 2. 5. 2020, strana 20. ISSN: 1211-2119.

Alžběta: zkušenosti fotoreportérky

Ke shrnutí zkušeností, které Alžbětě dala její první profesionální práce fotoreportérky v největším tištěném celostátním deníku (MF DNES patřilo první místo mezi takzvanými seriózními deníky, absolutní prvenství mezi všemi tištěnými novinami si udržoval Blesk, a to jak v počtu prodaných výtisků, tak i v počtu čtenářů), jsem se v rozhovorech s ní vracel opakovaně. Nechával jsem ji odpovídat spontánně na volně formulované otázky, abych se vyhnul ovlivňování a třeba i podsouvání vlastních zkušeností nebo jen domněnek. Do jejích výpovědí jsem během rozhovoru nezasahoval. Po skončení posledního rozhovoru jsem odpovědi seskupil podle témat a takto budou v následujícím textu předloženy. Proto bude v této části práce upuštěno od klasického odkazování na zdroj v poznámkách pod čarou; pro všechny následující citace platí, že pochází z osobních rozhovorů s Alžbětou Jungrovou z listopadu 2019, února 2020, března 2021 a dále z osobní elektronické komunikace z tohoto období.

Tam, kde je přímo z odpovědí zřejmé, o čem Alžběta hovoří, jsou vypuštěny i „pobízecí otázky ke vzpomínání“, jen na některých místech jsou pro srozumitelnost textu ponechány.

Ukázky fotografií z fotoreportérské tvorby Alžběty mají v této části už pouze ilustrační charakter bez přímé vazby k textu, u kterého budou přiřazeny.

Zautomatizovaná expozice

HŘIŠTĚ NENÍ BEZPEČNÉ Na novém dětském hřišti na ploše bývalé depoziční skládky před Teplárnou radnicí by si děti zatím neměly hrát, protože není dost bezpečné. Starostu Bop Vlastislav Fencl uvedl, že dělníci musí ještě upravit okolí pískoviště, které je moc přísná, a dokončit pískoviště. Místem, kde je nyní hřiště, má podle plánů magistrátu po roce 2010 vést Břevnovská radiála. (kja)
FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

fotografie Alžběta Jungrové
MF DNES 19. 8. 1998

„Noviny jsou škola, kde se naučíš dělat neuvěřitelné věci, ale je to způsobené tou každodenní praxí, kde fotíš tři takové věci v jednom dni po sobě. Nepřišla jsem tam na nic závratného, ale najedeš si tam tu rutinu, kdy už vůbec nemusíš přemýšlet o expozici. Naučíš se exponovat a třeba hledat úhel pohledu, aby věci byly nakonec divácky zajímavé.

Určitě mi to pomohlo později při reportážích, kdy jsem opravdu nemusela přemýšlet nad foťákem. Je to už pro tebe jen věc, kterou držíš v ruce a kterou ty fotky děláš, a to naprosto automaticky. Já nepřemýšlím. Já fotím všechno na manuál a dělám to tak strašně rychle, když přepínám všechny časy a clony. Tohle člověku ty roky drilu dají, že se od toho už úplně odstřihne. Při focení dokumentu už neřeším techniku. Vůbec. Já řeším jenom okolí, příběh a sebe v něm. Ale absolutně nepřemýšlím nad tím, jak bych to měla exponovat nebo jestli to mám zkusit o clonu výš nebo níž.“

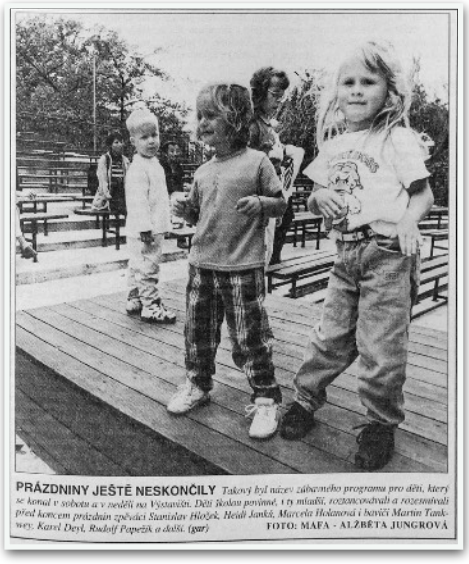
PRÁZDNINY JEŠTĚ NESKONČILY Takový byl název zábavného programu pro děti, který se konal v sobotu a v neděli na Výstavišti. Děti Radou povinné, i ty mladší, rozcvičovali a rozesmívali před koncem prázdnin zpěvačka Stanislav Hložek, Heidi Janků, Marcela Holanová i bavič Martin Tankwey. Karel Deyl, Rudolf Papežík a další. (gar)
FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

fotografie Alžběta Jungrové
MF DNES 24. 8. 1998

Zvládnutá technická rutina

„Když jsem se v začátcích vracela s nafoceným filmem do redakce, bývala jsem samozřejmě napjatá a potom taky často překvapená. Ale to je to, co pak s rutinou odezní jako první. Ale ono to zas takové napětí nebylo, protože i ty

staré analogové foťáky ukazovaly, jak člověk exponuje, zda je pod nebo nad, v hledáčku byla ručička, která mu to ukazovala. Když si to vybavuji zpětně, tak opravdu technické problémy nebo vůbec technické věci mi nikdy focení nekomplikovaly.“

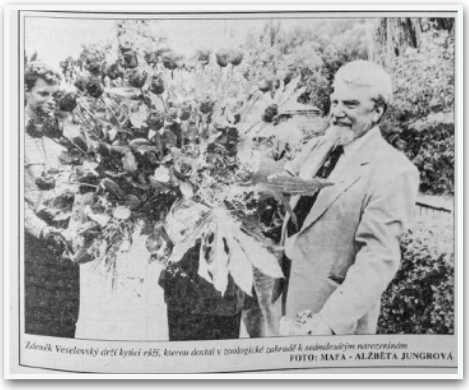

fotografie Alžběta Jungrové
MF DNES 26. 8. 1998

Novinová fotka není „art“

„Střety z fotoeditory jsou v novinách na denním pořádku. Že ti ořežou fotku na jiný formát, to se ti stává každý den, to je už svým způsobem rutina. Z dnešního pohledu už je samozřejmě zpětně chápu.

Nevybavuju si, že bych zažívala spor o to, že bych chtěla na zpravodajské stránky novin prosadit nějakou svoji fotku, o které bych řekla, že je svým podáním spíš umělecká, artová. To by ti neotiskl nikdo a nikdy, to ani nebyla věc diskuse, natož nějakého možného sporu, jestli to je už moc umělecké nebo ještě přijatelné. Takové věci noviny netiskly a každý si je fotil jen pro sebe. Noviny jsou v tomhle velmi jednoduché, novinová reportážní fotka není žádný umění. To ani deníková vydání New York Times nejsou taková, že by tam člověk omdléval nadšením z každé fotky. Možná tam pracují editoři s fotkami citlivěji, ale to je asi tak všechno.

Já jsem třeba fotila volby v Polsku, kde jsem se snažila v jednom dni vyfotit všechny situace,

fotografie Alžběta Jungrové
MF DNES 28. 8. 1998

fotografie Alžběta Jungrové
MF DNES 8. 8. 1998

všechny skupiny příznivců a volební štáby a když jsem se vrátila domů, tak jsem zjistila, že se nepoužila ani jedna fotka, protože editor si pohodlněji sáhl do servisu Reuters a nechtěl se ani dívat, jestli jsem do našeho redakčního systému něco poslala. Tohle byly typově věci, které byly pro mě v novinách konfliktní, ale ne to, že bychom se přeli o nějaké umělecké prvky. Člověk musí počítat s tím, že fotky s pohybovou neostrostí se na deníkové stránky nedávaly. Magazíny už s fotkou samozřejmě pracovaly jinak, ale v deníku to prostě bylo takhle jednoduché.“

Rychlá editace

fotografie Alžběta Jungrové
MF DNES 1. 9. 1998

„S většinou fotoeditorů jsem se vlastně ani pořádně nepotkala. Většinu času mi zabralo technické zpracování nafoceného materiálu. Ten jsem zanesla laborantkám, počkala si na vyvolání, pak se rychle na negativ podívala, zaškrtla na něm jednu vhodnou výšku a jednu šířku a dala jim ho zpátky a další hodinu čekala ve frontě s dalšími deseti fotografy, než z negativu dostanu dva snímky. Ty jsem vzala a vyjela s nimi výtahem o patro výš, kde se lámaly noviny. Tam nikde nebyl prostor na nějaké sáhodlouhé povídání, která fotka by mohla být vhodnější a která co v nějakých odstínech vyjadřuje. To byl fofr a výroba. Po cestě domů se člověk modlil, aby mu z redakce

nezavolali, že ještě potřebují vyfotit třeba něčí malou portrétní hlavičku k rozhovoru nebo do ankety, protože to znamenalo, že kvůli jedné tuctové fotce by musel celé tohle výrobní kolečko absolvovat znovu.

V novinách bylo důležité odevzdat použitelnou věc, aby se výroba nezasekla. Takže ti ani pak nikdo nevolal, že třeba zrovna tahle fotka byla perfektní nebo naopak že to byl průšvih. Svět novin a s ním i svět použitých fotek je takový, že už druhý den se všechno vyhazuje do koše, protože to je minulost, která dál nikoho nezajímá.

Jediný, kdo na tebe jako fotografa vyvíjí tlak, jsou kolegové fotografové. Není to ani tvůj redakční fotoeditor, ani šéfeditor, ale kolegové trousí poznámky, co se komu povedlo a co ne.“

Levý záložník CZU Lukáš Kučera (vpravo) právě využívá nezájmu defenzivních hráčů Bělé a střílí druhý gól Pražanů. V divizním zápase vyhrál tým CZU 2:0. FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

fotografie Alžběta Jungrové
MF DNES 2. 9. 1998

Respekt k účelu fotografie

„Noviny tu jsou proto, aby přenesly srozumitelně nějakou informaci širokému spektru čtenářů, kteří musí sdělení pochopit. Takže kompozičně skvělá fotka, která pracuje s neostrostí a silnými kontrasty, ale kterou musí čtenář dešifrovat, tak prostě do novin nepatří. V novinách nejsou důležité emoce, které fotograf touží vyjádřit, ale jasnost a čitelnost sdělení.“

OBRÁZKY DĚTÍ Z KJÓTA Děti ze Základní školy Sochaïtova si prohlížejí výstavu Dětské kresby z Kjóta, kterou včera ve dvoraně Městské knihovny na Mariánském náměstí zahájil náměstek kjótského starosty Juči Nakami a náměstek primátora Vladimír Drábek. České děti poslaly své obrázky do Japonska už v loňském roce, kdy se uskutečnily Dny Prahy v Kjótu. Výstava dětských kreseb zahájila Týden kjótské kultury v Praze, který trvá do 6. září. (rad) (Viz Sadkův dům... strana čtyři) FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

fotografie Alžběta Jungrové
MF DNES 3. 9. 1998

Závěr

„Teď s odstupem času klidně řeknu, že ta pražská příloha možná paradoxně fakt byla největší škola. Byla to moje první práce. Já v ní byla vyděšená k smrti, abych o ni nepřišla. Chtěla jsem, aby si mě tam nechali, takže jsem strašně makala a dávala do ní všechno.“[41]

Začátek fotografické kariéry Alžběty Jungrové je u konce. První pracovní smlouvy v Mladé frontě Dnes (1998) a poté v Lidových novinách (1999) oficiálně stvrdily její statut profesionální fotografky - získala na plný úvazek angažmá fotoreportérky. Skončilo období prvních fotografických pokusů, postupného zdokonalování a zvažování, zda se fotografováním skutečně živit. A také vyzkoušení si, zda to vůbec bude možné.

Autor pamětní desky Martin Odehnal, který ji vytvořil z epoxidu napodobujícího bronz
FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

Pamětní deska Hollarovi je maturitní prací

Vinohrady (ego) - Pamětní desku malíři a grafikovi Václavu Hollarovi odhalili včera na budově Výtvarné školy Václava Hollara na Vinohradech starosta třetí městské části Tomáš Mikeska. Hollar, který žil v sedmnáctém století, vytvořil téměř čtyři tisíce grafik a jeho doménou byly takzvané veduty – pohledy na město.

Pamětní deska je maturitní prací dnes již bývalého studenta výtvarné školy Martina Odehnala. "Předlohou mi byly portréty a socha tohoto umělce. Do díla jsem dal i něco ze své fantazie," řekl Odehnal, který na desce pracoval asi čtyři týdny. Jako materiál použil epoxid napodobující bronz. "S epoxidem jsem neměl zkušenosti, tak mi technické stránce pomáhal učitel Zbyněk Fojtů," dodal Odehnal.

fotografie Alžběta Jungrové
MF DNES 4. 9. 1998

Právě tento zrod chtěla bakalářská práce sledovat. Z různých stran nahlížet na to, co vše se v jednom životě od dětství do dospělosti stane, že se z malé školačky stane profesionální fotografka. A navíc úspěšná fotografka! Byla to rekonstrukce etapy života fotografky, o které už víme, že si po první profesionální zkušenosti dopřála mezi roky 2000 a 2002 v USA a Velké Británii krátkou přestávku od práce deníkové foreportérky. Po povodních v Česku v roce 2002 se k této práci v redakcích Hospodářských novin a Lidových novin vrátila a poté se v roce 2007 odhodlala živit jako volná fotografka a připravovat vlastní reportáže z krizových oblastí po celém

[41] JUNGROVÁ, Alžběta, fotografka [ústní sdělení]. Praha, 8. 3. 2021

světě. A potom znovu změnit žánr a zaměření a živit se komerční tvorbou. A k té navíc přidat úspěšnou vlastní uměleckou tvorbu.

Ke shrnutí, které v předešlé kapitole nabídla sama Alžběta, zbývá přidat už jen několik poznámek:

- Fotografkou se Alžběta stala postupným naplňováním svého dětského přání. Rodina ji k tomu nijak cíleně nevedla; důležité bylo, že ji od toho neodrazovala a nevytvářela překážky.
- Byla to cesta bez rodičovských ambicí přenášených na dítě. Bez fotografických kroužků, bez soukromých lekcí. A také bez systematického plánování; Alžběta nešla ze základní školy hned na střední grafickou školu, ale nejprve nastoupila na gymnázium. Pro grafickou školu se rozhodla až poté, kdy zjistila, že gymnázium jí nevyhovuje.
- Pro vypracování se na profesionálního fotografa není tak důležité materiální vybavení, jako chuť fotografovat a také pokora podstoupit alespoň úvodní dril pro zvládnutí řemesla - viz například Alžbětina poznámka k souboru Nádraží, ze které je patrné, že toto školní cvičení nefotografovala s právě velkým zápalem a chutí. Přesto to nebylo cvičení odbyté, jak ukázaly ex post napsaná anonymní hodnocení. Shodovala se v tom, že snímky nafotil někdo s fotografickým citem a zápalem.
- Novinářský dril doprovázející práci v celostátních denících dokázala Alžběta Jungrová přetvořit ve svou výhodu - naprosté zautomatizování rutinních činností, které pak zjednodušuje práci i při jiném focení. Jak bývá

Petr Prokop z juniorky Sparty (na zemi) odkopává mič mosteckému Marcelu Procházkovi v utkání fotbalového Mitre Cupu, které skončilo výhrou Mostu 3:0 FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

fotografie Alžběta Jungrové
MF DNES 1. 2. 1999

I když bylo o víkendu chladno a přeteklo, lidé stáli před branami Výstaviště fronty na vstupenky na maškarní ples! FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

fotografie Alžběta Jungrové
MF DNES 22. 2. 1999

citován Alfred Eisenstaedt: *„Když máte fotografování v krvi, nafotíte patnáct snímků, zatímco si některý z vašich soupeřů teprve hraje s expozimetrem.“*[42] Jen pro připomenutí - sama Alžběta ke zvládnutí rutinního ovládání fotoaparátu a exponování řekla: *„Já fotím všechno na manuál a dělám to tak strašně rychle, když přepínám všechny časy a clony. Tohle člověku ty roky drilu dají, že se od toho už úplně odstřihne… absolutně nepřemýšlím nad tím, jak bych to měla exponovat nebo jestli to mám zkusit o clonu výš nebo níž.“*

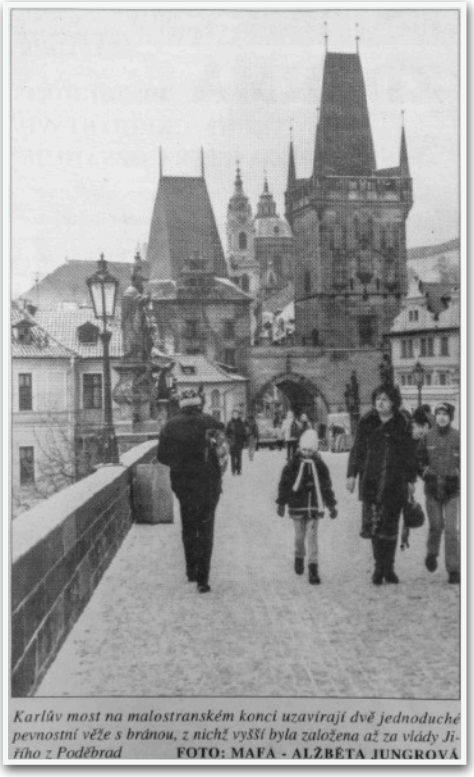
Karlův most na malostranském konci uzavírají dvě jednoduché pevnostní věže s bránou, z nichž vyšší byla založena až za vlády Jiřího z Poděbrad FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

fotografie Alžběta Jungrové
MF DNES 2. 2. 1999

Poslední bod shrnuje to, co nebylo sice nikde v textu explicitně zmíněno, ale ze vzpomínek Alžběty vyplývá:

- S pokorou přijímala fotografická zadání, která dostávala jak na střední grafické škole, tak i v deníkových redakcích. A od výsledků práce si udržovala zdravý odstup. Nikoliv snad přehlíživý, ale takový, který nenadsazuje význam toho, když se některá fotografie skutečně podaří.

Vánice přinesla ve středu do města záplavu sněhu FOTO: MAFA - ALŽBĚTA JUNGROVÁ

fotografie Alžběta Jungrové
MF DNES 22. 2. 1999

Alžběta Jungrová fotografuje proto, že je pro ni zachycování okamžiků vášní. Nedělá to proto, aby se dopracovala k úspěchu, kterým se bude chlubit. Ona sama sice Ernsta Haase mezi svými inspiračními zdroji nezmínila, ale jeho slova se k jejímu přístupu k fotografování hodí: *„Za žádných okolností nepřeháněj rozbor svých výsledků… Člověk se nemá hnát za mýdlovými bublinami. Má se těšit z jejich letu a být vděčný za jejich křehkou existenci. Čím jsou tenčí, tím veselejšími barvami hrají.“*[43]

---

[42] MAGNI, Laura. Za objektivem: nejslavnější fotoreportéři současnosti. Přeložila Michaela VAŠÍČKOVÁ. Praha: Dobrovský, 2019. Knihy Omega. ISBN 978-80-7585-526-8. Strana 20.

[43] MAGNI, Laura. Za objektivem: nejslavnější fotoreportéři současnosti. Přeložila Michaela VAŠÍČKOVÁ. Praha: Dobrovský, 2019. Knihy Omega. ISBN 978-80-7585-526-8. Strana 124.

Konec je nový začátek...

Na tuto bakalářskou práci by měla navazovat práce diplomová, která již bude vystavěná jako klasická monografie Alžběty Jungrové. Po začátku její profesionální kariéry by se mohlo zdát, že to bude již jen soupis úspěchů. Ale nebude tomu tak...

fotografie Alžběta Jungrové
soubor „Black and White World"

Alžběta:

> *„Krizí jsem měla několik! Třeba když jsem čtyři měsíce neměla práci. Celý první rok na volné noze, když už docházely peníze a kdy jsem si říkala, že asi půjdu dělat do baru."*

fotografie Alžběta Jungrové
soubor „Last day of hotel Europe"

Terezie Kaslová, její máma:

> *„Když odešla z novin a šla na volnou nohu, tak to pro ní byly najednou časy, že neměla skutečně skoro co jíst. Ale chtěla to tak. Jako máma jsem udělala to, že jsem jí šla nakoupit. Ale samozřejmě to nebylo tak, že by si Alžběta o něco takového řekla. Takže jsem šla k ní domů a otevřela jsem ledničku, abych druhý den řekla: Hele, já byla na velkým nákupu a stavila se pak po cestě u tebe... Samozřejmě jsem se ji snažila jako máma podpořit, jakkoliv."*

Diplomová práce o Alžbětě Jungrové nebude klasická katalogová monografie. Bude to pokračování příběhu...

Přílohy

Životopisná data

Alžběta Jungrová se narodila 18. dubna 1978 v Praze.

1982	podle zprostředkované vzpomínky pořídila jako čtyřletá první fotografii, na které zachytila své prarodiče
1985	od babičky dostává svůj první fotoaparát
1994	studuje Střední průmyslovou školu grafickou v Hellichově ulici v Praze
1998	nastupuje jako fotoreportérka do pražské přílohy Mladé fronty Dnes
1999	pracuje jako fotoreportérka v Lidových novinách
2000	opouští práci fotoreportérky a odjíždí do USA a Velké Británie
2002	návrat do Česka; znovu pracuje jako fotoreportérka pro Hospodářské noviny, Lidové noviny, agenturu CPA a Deníky vydavatelství VLP
2007	jako volná fotografka cestuje do krizových oblastí po celém světě (Indie, Kambodža, Vietnam, Pákistán, Kuba) a externě spolupracuje s českými novinami a časopisy
2013	je zastupována agenturou 4D, pro kterou fotí reklamní kampaně a komerční zakázky
2018	spoluzakládá fotografický spolek 400 ASA

Výstavy

1998	Moje město, účast na celoevropské soutěži škol, Miláno
2005	Portréty, Centrum FotoŠkoda, Praha
2006	3xF Fussball, Frauen, Fotografie, ARD-Hauptstadtstudio, Berlín
2007	Indochine, Nostress Café Gallery, Praha
2010	From my diary (Mezisvěty), Galerie plastik, Hořice
2011	Blue Light Tonite, Centrum současného umění DOX, Praha
2011	Voda nad zlato, Žluté lázně, Praha
2011	Ukradené dětství, Rock Cafe, Praha (společně s Markéta Kutilová, Jarmila Štuková a Lenka Klicperová)
2012	NY diary, Saatchi gallery, London
2012	Otisk Indie, Sladovna, Písek
2013	Všechny děti, Luka Lu, Praha
2013	Lidé na okraji, Sál Břetislava Bakaly, Brno (společná výstava)
2015	NY City, Popup Studio, Praha
2015	Zrod Malého pána, Divadlo loutek, Ostrava
2016	Imaginárium, Leica Gallery, Praha
2017	Černobílý svět, Leica Gallery, Praha
2018	Po noci přijde ráno, White Pearl Gallery, Praha
2018	My City, Czech Cultural Center, Tel Aviv
2019	400 ASA: FOTOGRAFIE (A.J. se souborem „Burlesque“), Veletržní palác - Národní galerie, Praha
2020	Exit, Trafo Gallery, Praha
2020	400 ASA : Prostě dokument (A.J. se souborem „Světlušky“), Dům fotografie, Praha

Autorské katalogy

JUNGROVÁ, Alžběta (fotografie), OPECHVSKY BARTKOVÁ, Alena:Exit. Spolek Trafačka, Praha, 2000.

MOUCHA, Josef (text, ed.): 400 ASA Fotografie / 400 ASA Photographs. 400 ASA, Praha 2019.

Ocenění

2008 CENA UNHCR / Cena Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky: Cihelna – dětská práce, Péšávar, Pákistán

2008 CZECH PRESS PHOTO - čestné uznání v kategorii Reportáž: Drogy na pákistánsko-afghánských hranicích

2009 CENA UNHCR / Cena Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky: Barmský nelegální uprchlický tábor v Kutupalongu, Bangladéš

Hodnocení souboru NÁDRAŽÍ

(1) Myška Miroslav, fotograf a bývalý pedagog Institutu tvůrčí fotografie

(2) Štreit Jindřich, fotograf a profesor působící na Institutu tvůrčí fotografie

(3) Němec Tomki, fotograf, spoluzakladatel a člen spolku 400 ASA

(4) Podestát Václav, fotograf a docent působící na Institutu tvůrčí fotografie

(5) Bieleszová Štěpánka, kurátorka sbírek fotografie v Muzeu umění Olomouc, vyučující na Institutu tvůrčí fotografie

(6) Pikous Šimon, fotograf, absolvent Institutu tvůrčí fotografie, pedagog na Střední škole oděvního designu v Libereci

Seznam použité literatury a pramenů

BIELESZOVÁ, Štěpánka: Vladimír BIRGUS: *Fotografie 1972-2014*. Praha: KANT ve spolupráci s Muzeem umění Olomouc, c2014. ISBN 978-80-87149-71-3

BIRGUS, Vladimír a Jan MLČOCH: *Česká fotografie 20. století*. Praha: KANT, 2010, s. 208. ISBN 978-80-7437-026-7

CIHELKOVÁ, Barbora: Alžběta Jungrová: Opravdu dobrá fotka je jedna ze sta tisíc. *Magazín Práva*. Borgis, 2. 5. 2020, strana 20. ISSN: 1211-2119

DEFLEUR, Melvin L., Sandra J. BALL-ROKEACH, Jan JIRÁK a Otakar ŠOLTYS: *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-099-8

JUNGROVÁ, Alžběta a Alena OCHEPOVSKY BARTKOVÁ: *Alžběta Jungrová: exit*. Přeložil Phil JONES. [Praha]: Spolek Trafačka, 2020. ISBN 978-80-907418-5-0

LEIBOVITZ, Annie: *Při práci*. Přeložil Martina NERADOVÁ. Praha: Argo, 2019. ISBN 978-80-257-2774-4

MAGNI, Laura: *Za objektivem: nejslavnější fotoreportéři současnosti*. Přeložila Michaela VAŠÍČKOVÁ. Praha: Dobrovský, 2019. Knihy Omega. ISBN 978-80-7585-526-8

MANCHESTER, William: *In Our Time. The World As Seen by Magnum Photographers*. W.W. Norton, London, 1989. ISBN 9780393027679

MCQUAIL, Denis: *Úvod do teorie masové komunikace*. 2. vydání. Přeložili Jan JIRÁK a Marcel KABÁT. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-200-9

MOUCHA, Josef (text, ed.): *400 ASA Fotografie / 400 ASA Photographs*. 400 ASA, Praha, 2019. ISBN 978-80-270-5985-0

POSPĚCH, Tomáš: *Česká fotografie 1938-2000 v recenzích, textech, dokumentech*. Hranice: Dost, 2010, s. [376]. ISBN 978-80-87407-01-1

RIŠLINKOVÁ, Helena, Lucia LENDELOVÁ a Tomáš POSPĚCH: *Česká a slovenská fotografie: osmdesátých a devadesátých let 20. století*. Olomouc: Muzeum umění Olomouc, 2002. ISBN 80-85227-50-9

RUSS-MOHL: *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. Přeložil Hana BAKIČOVÁ. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-0158-8

TŘEŠTÍK, Tomáš: *Osobnosti současné české reklamní a módní fotografie*. / Praha/: Atemi, 2002. ISBN 80-238-8197-3

VOTRUBOVÁ, Andrea: 2 pohledy ženskými objektivy. *Style*, rubrika: rozhovor. Praha, 8. 7. 2009, strana 36. ISSN: 2571-1989

WITTLICH, Filip: *Fotografie - přímý svědek?! : fotografický obraz a jeho význam pro historické poznání*. Vyd. 1. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2011. 203 s. ISBN 978-80-73084-03-5

Jmenný rejstřík

B

Bieleszová, Štěpánka 59

Bienertová, Eva 24, 25, 26, 30, 33

C

Clinton, Bill 41, 42

E

Eisenstaedt Alfred 117

F

Funke, Jaromír 25

H

Haas, Ernst 117

J

Jungr, František 47

K

Kaslová, Terezie 24, 34, 37, 39, 47, 119

Krejčí, František 28

M

Malátek, Robin 28

Materna, Dan 72, 83

McQuail, Denis 68

Mihaliček, Jan 38, 39, 40, 30, 36, 48

Miki, Miroslav 29

Myška, Miroslav 59

N

Nachtwey, James 94

Neff, David 72, 83

Němec, Tomki 37, 40, 41, 59

P

Pavlišta Radovan 28

Peroutka, Ferdinand 24, 25

Pikous, Šimon 59

Podestát, Václav 59

R

Růžička, Michal 72, 83

S

Salgado, Sebastião 94, 97

Slavík, Herbert 67, 71, 72, 80, 83

Š

Šabata, Petr 67. 83

Šíša, Marek 48

Špaček, Bohumil 67, 85

Štreit, Jindřich 59

T

Thao, Nguyen Phuong 98

Turek, Jiří 72

Celkový počet znaků včetně mezer: 80 616
Počet normostran: 44